

Väljaandja:
Akti liik:
Teksti liik:
Redaktsiooni jõustumise kp:
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:
Avaldamismärge:

Riigikogu
seadus
terviktekst
01.07.2023
Hetkel kehtiv
RT I, 30.06.2023, 38

Maaparandusseadus

Vastu võetud 16.05.2018
[RT I, 31.05.2018, 3](#)
jõustumine 01.01.2019

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
10.06.2020	RT I, 01.07.2020, 1	01.01.2021; seaduse tekstis asendatud sõna „Põllumajandusamet” sõnadega „Põllumajandus- ja Toiduamet” vastavas käändes.
13.04.2022	RT I, 05.05.2022, 1	01.02.2023
09.11.2022	RT I, 23.11.2022, 2	01.01.2023
22.02.2023	RT I, 17.03.2023, 3	01.04.2023
20.06.2023	RT I, 30.06.2023, 1	01.07.2023; Vabariigi Valitsuse seaduse § 105.19 lõike 7 alusel asendatud sõna „Maaeluministeerium” sõnadega „Regionaal- ja Põllumajandusministeerium” vastavas käändes.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Seaduse reguleerimisala

(1) Käesolevas seaduses sätestatakse maaparandussüsteemi projekteerimise ja ehitamise ning maaparandushoiu nõuded, maaparandusühistu asutamise ja tegutsemise alused ja kord, riikliku ja haldusjärelevalve teostamise alused ja ulatus ning vastutus käesoleva seaduse rikkumise eest.

(2) Käesolevas seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides ettenähtud haldusmenetlusele kohaldatakse haldusmenetluse seaduse sätteid, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

§ 2. Maaparandus

Maaparandus käesoleva seaduse tähenduses on maa kuivendamine ja niisutamine ning maa veerežiimi kahepoolne reguleerimine, samuti agromelioratiivse, kultuurtehnilise ja muu maaparandushoiutöö tegemine maatulundusmaa sihtotstarbega maa (edaspidi *maatulundusmaa*) viljelusväärtuse suurendamiseks ja keskkonnakaitseks.

§ 3. Maaparandussüsteem

(1) Maaparandussüsteem on maatulundusmaa viljelusväärtuse suurendamiseks ja keskkonnakaitseks vajalike ehitiste kogum, mis on kinnisaja oluline osa tsiviilseadustiku üldosa seaduse § 54 lõike 1 tähenduses.

(2) Maaparandussüsteemi liigid on:

- 1) kuivendussüsteem;
- 2) niisutussüsteem;

3) veerežiimi kahepoolse reguleerimise süsteem.

(3) Kuivendussüsteem on maaparandussüsteem, mille reguleerivast võrgust voolab liigvesi otse või maaparandussüsteemi eesvoolu (edaspidi *eesvool*) kaudu suublasse või riigi poolt korras hoitavasse ühiseesvoolu.

(4) Suubla käesoleva seaduse tähenduses on veekogu, mis ei ole eesvool. Suubla võib olla ka maapõue osa ja pinnavorm, kui liigvee juhtimine veekogusse ei ole võimalik või põhjustab majanduslikult ülemääraseid kulutusi.

(5) Niisutusüsteem on maaparandussüsteem, mille kaudu ammutatakse, sealhulgas pumbatakse, vesi veekogust või põhjaveekihi ja jaotatakse niisutatavale maatulundusmaale.

(6) Veerežiimi kahepoolse reguleerimise süsteem on maaparandussüsteem, mille reguleeriv võrk võimaldab maatulundusmaad nii kuivendada kui ka niisutada.

(7) Maaparandusehitis on maaparandussüsteemi osa, mis võetakse kasutusele ühekorraga.

(8) Maaparandussüsteemi maa-ala on maa-ala, mis on kuivendatud või niisutatud või mille veerežiim on kahepoolset reguleeritud maaparandussüsteemi toimimise tulemusena.

§ 4. Maaparandussüsteemi rajatised

(1) Maaparandussüsteemi reguleeriv võrk (edaspidi *reguleeriv võrk*) on eelkõige maatulundusmaal paiknev veejuhe või veejuhtmete võrk liigvee vastuvõtmiseks (edaspidi *kuivendusvõrk*) või vee jaotamiseks (edaspidi *niisutusvõrk*) või ühine võrk nii liigvee vastuvõtmiseks kui ka vee jaotamiseks (veerežiimi kahepoolse reguleerimise võrk).

(2) Reguleeriva võrgu osa võib paikneda ka muu sihtotstarbega maal, kui see on vajalik maatulundusmaal paikneva reguleeriva võrgu või selle osa toimimiseks.

(3) Eesvool on kuivendusvõrgust voolava liigvee ärajuhtimiseks või niisutusvõrgu veehaardesse vee juurdevooluks rajatud veejuhe või loodusliku veekogu reguleeritud lõik, mille veeseisust või toruveejuhtme läbilaskevõimest sõltub maaparandussüsteemi nõuetekohane toimimine.

(4) Eesvoolu liigid on:

- 1) avatud eesvool – vooluveekogu, nagu jõgi, oja, kanal või kraav, sealhulgas peakraav;
- 2) kollektoreesvool.

(5) Ühiseesvool on eesvool, mille veeseisust või toruveejuhtme läbilaskevõimest sõltub mitme omaniku kinnisasjal paikneva maaparandussüsteemi nõuetekohane toimimine.

(6) Veejuhe käesoleva seaduse tähenduses on kraav, kanal, dren, kollektor, niisutusvee toru või muu maaparandussüsteemi kuuluv vee juhtimiseks vajalik rajatis.

(7) Maaparandussüsteemi teenindav tee on maaparandushoiutöö tegemiseks vajalik metsa- ja eratee, mis ei ole määratud avalikuks kasutamiseks.

(8) Keskkonnakaitseks vajalik rajatis käesoleva seaduse tähenduses on keskkonnakaitsemeetmete täitmiseks, eelkõige maatulundusmaa kasutamisest tuleneva hajukoormuse leviku ohu minimeerimiseks ja eesvoolu võimalikult suure isepuhastusvõime tagamiseks vajalik rajatis.

§ 5. Maaparandussüsteemi nõuded

(1) Reguleeriv võrk peab tagama maaviljeluseks sobiva mulla veerežiimi.

(2) Eesvool peab tagama liigvee äravoolu kuivendusvõrgust või vee juurdevoolu niisutusvõrku.

(3) Avatud eesvool peab olema võimalikult suure isepuhastusvõimega.

(4) Maaparandussüsteem peab minimeerima hajukoormuse leviku ohu.

(5) Maaparandussüsteem peab olema ohutu.

(6) Maaparandusehitise projekteerimise ja ehitamise ning maaparandushoiu suhtes kohaldatakse käesolevas seaduses sätestatud maaparandussüsteemi projekteerimise ja ehitamise ning maaparandushoiu nõudeid.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 4 sätestatud nõude täitmiseks projekteeritakse ja ehitatakse hajukoormuse leviku ohu minimeeriv rajatis selliselt, et nõue oleks täidetud kogu maaparandussüsteemi maa-alal.

(8) Maaparandussüsteemi eesmärgipäraseks toimimiseks vajaliku hoone (edaspidi *maaparandussüsteemi hoone*) suhtes kohaldatakse ehitusseadustiku §-s 11 sätestatud nõudeid.

§ 6. Menetluse üldnõuded

(1) Käesolevas seaduses ettenähtud menetluse kohta kehtestatud sätteid kohaldatakse nii maaparandussüsteemi kui ka maaparandusehitise suhtes.

(2) Käesolevas seaduses ettenähtud taotlus, maaparanduse uurimistöö tulemus, maaparanduse ehitusprojekt (edaspidi ka *ehitusprojekt*) ja muu käesoleva seaduse alusel ettenähtud dokument või teade esitatakse Põllumajandus- ja Toiduametile elektrooniliselt e-teenuse keskkonna kaudu. Kui nimetatud dokumentide või teadete esitamine elektrooniliselt e-teenuse keskkonna kaudu ei ole võimalik, esitatakse need Põllumajandus- ja Toiduametile muul asjakohasel viisil.

§ 7. Ehitusloa andmise erisus

Kui ehitusseadustiku §-s 5 nimetatud ehitusprojektiga kavandatava ehitise ehitamine tingib maaparandussüsteemi ehitamise, siis kohaldatakse maaparandussüsteemi ehitamisele käesolevas seaduses sätestatud.

2. peatükk

Maaparandussüsteemi ehitamise nõuded

§ 8. Maaparandussüsteemi ehitamine

(1) Maaparandussüsteemi ehitamine on maaparandussüsteemi kuuluva rajatise rajamine, hoone püstitamine või nende rekonstrueerimine ning nende tegevuste käigus kultuurtehnilise ja agromelioratiivse töö tegemine.

(2) Maaparandussüsteemi rekonstrueerimine on olemasoleva maaparandussüsteemi plaanilahenduse, kuivendus- või niisutusviisi või ehitise konstruktsiooni oluline muutmine, sealhulgas avatud eesvoolu asendamine kollektoreesvooluga, või ehitise tehnoloogiline ümberseadistamine.

(3) Kultuurtehnilised tööd on:

- 1) puittaimestiku ja kändude eemaldamine;
- 2) kivide koristamine;
- 3) maapinna tasandamine ja planeerimine;
- 4) muu selline tegevus.

(4) Agromelioratiivsed tööd on:

- 1) happelise mulla lupjamine;
- 2) pinnase sügavkobestamine;
- 3) künnialuse pinnasekihi kobestamine;
- 4) vesivagude rajamine;
- 5) muu selline tegevus.

§ 9. Maaparandussüsteemi ehitamise nõuded

(1) Maaparandussüsteem ehitatakse maaparandussüsteemi ehitusloa (edaspidi ka *ehitusluba*) alusel, järgides maaparandussüsteemi ehitusprojekti ja maaparandussüsteemi ehitamise nõudeid ning ehitusseadustiku §-des 7–10 sätestatud põhimõtteid.

(2) Maaparandussüsteemi ehitamiseks kasutatavad ehitustooted peavad vastama ehitusseadustiku § 12 lõikes 4 sätestatud nõuetele.

(3) Põllumajandusmaale maaparandussüsteemi ehitamise korral rakendatakse mulla ja mullaviljakuse säilitamiseks järgmisi tehnoloogiaid:

- 1) mulla eemaldamine ehitise alla jäävalt alalt;
- 2) pinnase laialiajamise korral mulla eelnev eemaldamine laialiajamise alalt ja selle hilisem tagasipaigaldamine, kui mulda katva pinnasekihi paksus on esialgsete arvestuste kohaselt üle kümne sentimeetri;
- 3) maaparandussüsteemi ehitamise tõttu tihenend mulla kobestamine.

(4) Muld käesoleva seaduse tähenduses on mulla huumushorisont.

(5) Maaparandussüsteemi ehitamise täpsemad nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

§ 10. Ehitamise dokumenteerimine

(1) Maaparandussüsteemi ehitamise dokumenteerib ehitaja.

(2) Maaparandussüsteemi ehitusdokumendid on:

- 1) ehitustööde päevik;
- 2) kaetud tööde akt;
- 3) ehitusmaterjalide ja -toodete nõuetekohasust tõendavad dokumendid;
- 4) teostusjoonis ja maaparandussüsteemi märkimisandmed;
- 5) muud ehitamist kirjeldavad dokumendid.

(3) Ehitusdokumentidest peab nähtuma ehitamise eest vastutanud isik.

(4) Ehitusdokumendid antakse üle Põllumajandus- ja Toiduametile. Eelistada tuleb dokumentide elektroonilist üleandmist.

(5) Ehitamise dokumenteerimise ja ehitusdokumentide täpsemad nõuded ning ehitusdokumentide säilitamise ja üleandmise nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 11. Maaparanduse väikesüsteemi ehitamise nõuded

(1) Maaparanduse väikesüsteem (edaspidi *väikesüsteem*) ehitatakse väikesüsteemi ehitusloa alusel, järgides väikesüsteemi ehitamise kava (edaspidi *ehituskava*) ja maaparandussüsteemi ehitamise nõudeid.

(2) Väikesüsteem on maaparandussüsteem, mis paikneb ühel kinnisasjal või ühe omaniku mitmel kinnisasjal ja mille maa-ala suurus ei ületa 50 hektarit.

§ 12. Maaparandussüsteemi projekteerimistingimuste taotlemine

(1) Maaparandussüsteemi ehitusprojekti koostamiseks taotletakse Põllumajandus- ja Toiduametilt maaparandussüsteemi projekteerimistingimusi (edaspidi *projekteerimistingimused*).

(2) Projekteerimistingimuste taotluses märgitakse eelkõige:

- 1) taotleja nimi, isiku- või registrikood, isikukoodi puudumise korral sünniaeg, kontaktandmed, taotluse esitamise kuupäev ja taotleja allkiri;
- 2) juriidilise isiku esindaja nimi ja esindamise alus;
- 3) ehitamisega hõlmatava kinnisasja andmed, sealhulgas katastritunnus;
- 4) kavandatav kuivendus- või niisutusviis;
- 5) kavandatav maakasutusviis;
- 6) kavandatava maaparandussüsteemi asukoht, maa-ala pindala ja eesvoolu pikkus ning teenindava tee pikkus;
- 7) muud vajalikud andmed.

§ 13. Projekteerimistingimuste andmine

(1) Põllumajandus- ja Toiduamet kontrollib projekteerimistingimuste taotluse saamisel taotluse nõuetekohasust ja kavandatava maaparandussüsteemi ehitamise teostatavust. Kui projekteerimistingimuste andmine on ilmselgelt võimatu, jätab Põllumajandus- ja Toiduamet taotluse läbi vaatamata ja tagastab selle koos põhjendusega taotlejale.

(2) Põllumajandus- ja Toiduamet koostab projekteerimistingimuste eelnõu, korraldab selle kohta arvamuste kogumise ja eelnõu kooskõlastamise.

(3) Projekteerimistingimustega määratakse:

- 1) kavandatava maaparandussüsteemi asukoht, maa-ala pindala ja eesvoolu pikkus ning teenindava tee pikkus;
- 2) kavandatav kuivendus- või niisutusviis;
- 3) kavandatav maakasutusviis;
- 4) maaparanduse uurimistöö tegemise vajadus maaparandussüsteemi ehitusprojekti koostamiseks või maaparandussüsteemi ehitamiseks;
- 5) selle kinnisasja andmed, kuhu maaparanduse uurimistöö tegemist ja maaparandussüsteemi kavandatakse;
- 6) projekteerimistööde loetelu;
- 7) maaparanduse uurimistöö ja projekteerimise eritingimused;
- 8) ehitusprojekti ekspertiisi tegemise vajadus;
- 9) asutused või isikud, kellega ehitusprojekt tuleb kooskõlastada.

(4) Kui taotletakse projekteerimistingimusi uue maaparandusehitise ehitamiseks, mis kuulub sellisesse maaparandussüsteemi, mille hoiuks on asutatud käesoleva seaduse § 58 lõikes 1 nimetatud maaparandusühistu (edaspidi *maaparandusühistu*), teavitatakse kinnisasja omanikku kohustusest kuuluda pärast maaparandusehitise valmimist maaparandusühistusse.

(5) Põllumajandus- ja Toiduamet esitab projekteerimistingimuste eelnõu vajaduse korral:

- 1) kooskõlastamiseks asutusele, kelle seadusest tulenev pädevus on seotud projekteerimistingimuste taotluse esemega;
- 2) arvamuse avaldamiseks asutusele või isikule, kelle huve kavandatav maaparandussüsteem või selle ehitamine võib mõjutada.

(6) Põllumajandus- ja Toiduamet kaasab menetluses taotluses märgitud kinnisasja omaniku, kelle kinnisasjale ehitamist kavandatakse, kui taotlust ei ole esitanud omanik, ja vajaduse korral taotluses märgitud kinnisasjaga piirneva kinnisasja omaniku.

(7) Projekteerimistingimuste eelnõu loetakse kooskõlastaja poolt vaikumisi kooskõlastatuks, kui käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud kooskõlastus või arvamus ei ole laekunud kümne päeva jooksul projekteerimistingimuste eelnõu saamisest arvates, välja arvatud juhul, kui seaduses on sätestatud pikem tähtaeg või tähtaja pikendamist on põhjendatult taotletud.

(8) Kui projekteerimistingimuste eelnõu kohta esitatakse kooskõlastamise või arvamuse avaldamise käigus märkusi, võtab Põllumajandus- ja Toiduamet need asjakohaselt arvesse või põhjendab arvestamata jätmist.

(9) Põllumajandus- ja Toiduamet teeb projekteerimistingimuste andmise otsuse 30 päeva jooksul nõuetekohase taotluse saamisest arvates.

§ 14. Projekteerimistingimuste andmisest keeldumine

(1) Põllumajandus- ja Toiduamet keeldub projekteerimistingimuste andmisest, kui:

- 1) kavandatav maaparandussüsteem ei vasta nõuetele;
- 2) on algatatud planeering ja sellega seoses on kehtestatud ajutine ehituskeeld;
- 3) käesoleva seaduse § 13 lõike 5 punktis 1 nimetatud asutus on seadusele tuginedes jätnud projekteerimistingimuste eelnõu kooskõlastamata või kui ehitise kaitsevööndit põhjustava teise ehitise omanik ei anna nõusolekut kalduda kõrvale kaitsevööndis kehtivatest piirangutest ning projekteerimistingimuste eelnõu ei ole võimalik muuta selliselt, et see vastaks kooskõlastuse tingimustele või ehitise kaitsevööndis kehtivatele piirangutele;
- 4) projekteerimistingimuste taotlusega kavandatav ehitamine ei vasta õigusaktist või maaparandussüsteemi asukohast tulenevatele avalik-õiguslikele kitsendustele;
- 5) projekteerimistingimuste alusel kavandatav maaparandussüsteem võib ülemäära riivata kolmanda isiku õigusi;
- 6) projekteerimistingimuste taotleja on esitanud teadvalt valeandmeid, mis mõjutavad projekteerimistingimuste andmise otsustamist.

(2) Põllumajandus- ja Toiduamet teeb projekteerimistingimuste andmisest keeldumise otsuse 30 päeva jooksul nõuetekohase taotluse saamisest arvates.

§ 15. Projekteerimistingimuste kehtetuks tunnistamine

(1) Põllumajandus- ja Toiduamet tunnistab projekteerimistingimused kehtetuks, kui:

- 1) kinnisasjale, kuhu maaparandussüsteemi kavandatakse, on kehtestatud ehituskeeld või piirangud, mis välistavad maaparandussüsteemi ehitamise;
- 2) projekteerimistingimuste andmise aluseks olnud andmed on muutunud määral, mis välistab maaparandussüsteemi ehitamise;
- 3) projekteerimistingimuste taotleja on esitanud teadvalt valeandmeid, mis mõjutasid projekteerimistingimuste andmise otsustamist.

(2) Põllumajandus- ja Toiduamet tunnistab projekteerimistingimused kehtetuks kümne päeva jooksul projekteerimistingimuste kehtetuks tunnistamise aluseks olevast asjaolust teadasaamisest arvates.

§ 16. Maaparandussüsteemi ehitusprojekt

(1) Maaparandussüsteemi ehitusprojekt on maaparandussüsteemi ehitamiseks ja kasutamiseks vajalike dokumentide kogum, mis koosneb maaparandussüsteemi ehitamise eesmärgi avavast seletuskirjast, tehnilistest joonistest, tööde mahtu ja tehnilisi arvutusi kajastavatest ja vajaduse korral ehituskulude arvestust sisaldavatest dokumentidest, maaparandussüsteemi hooldusjuhendist ning muudest asjakohastest dokumentidest.

(2) Ehitusprojekt peab vastama:

- 1) maaparandussüsteemi projekteerimistingimustele;
- 2) maaparanduse uurimistöö tulemustele;
- 3) maaparandussüsteemi projekteerimisnormidele ja ehitusprojekti nõuetele.

(3) Ehitusprojekt peab võimaldama:

- 1) ehitada nõuetekohase maaparandussüsteemi;
- 2) kontrollida ehitamise vastavust ehitusprojektile;
- 3) kontrollida maaparandussüsteemi nõuetekohasust;
- 4) kasutada ja hooldada selle alusel ehitatud maaparandussüsteemi.

(4) Maaparandussüsteemi projekteerimisnormid ja ehitusprojekti nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

§ 17. Maaparanduse uurimistöö

(1) Maaparanduse uurimistöö eesmärk on saada lähteandmeid ehitusprojekti koostamiseks ja maaparandussüsteemi ehitamiseks. Maaparanduse uurimistöö tehakse, kui see on ette nähtud projekteerimistingimustes või kui selleks tekib vajadus projekteerimise käigus.

(2) Maaparanduse uurimistöö tehakse mahus, mis tagab ehitusprojekti koostamiseks ja maaparandussüsteemi ehitamiseks vajalike andmete usaldusväärsuse.

(3) Kui projekteerimise käigus selgub, et tehtud maaparanduse uurimistöö on ebapiisav või vastuoluline, korraldab projekteerija lisauurimistöö tegemise.

(4) Maaparanduse uurimistöö teinud isik esitab selle tulemused Põllumajandus- ja Toiduametile 30 päeva jooksul uurimistöö lõpetamisest arvates.

(5) Maaparanduse uurimistöö nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 18. Maaparandussüsteemi ehitusprojekti ekspertiis

(1) Ehitusprojekti ekspertiis on ehitusprojekti vastavuse hindamine:

- 1) maaparandussüsteemi projekteerimistingimustele;
- 2) maaparanduse uurimistöö tulemustele;
- 3) maaparandussüsteemi projekteerimisnormidele ja ehitusprojekti nõuetele;
- 4) maaparandussüsteemi nõuetele.

(2) Ehitusprojekti ekspertiis tehakse, kui:

- 1) see on ette nähtud projekteerimistingimustes;
- 2) seda nõuab käesoleva seaduse § 13 lõike 5 punktis 1 nimetatud kooskõlastaja;
- 3) seda nõuab projekteerimistingimuste taotleja;
- 4) Põllumajandus- ja Toiduametil on põhjendatud kahtlus ehitusprojekti nõuetekohasuse suhtes.

(3) Ehitusprojekti ekspertiisi tegemise kulud kannab ehitusprojekti tellija.

(4) Ehitusprojektile ei või ekspertiisi teha sama ehitusprojekti koostanud või seda kontrollinud isik või muu ehitusprojekti koostajaga seotud isik. Ekspertiisi tegija ei tohi olla nimetatud isikutega seotud määral, mis tekitab kahtlusi tema erapooletuses.

(5) Ehitusprojekti ekspertiisi nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 19. Õigus viibida kinnisasjal

Maaparanduse uurimistöö tegemiseks, ehitusprojekti koostamiseks ja maaparandussüsteemi või ehitusprojekti ekspertiisiga seotud toimingu tegemiseks on maaparandusalal tegutseval ettevõtjal õigus viibida ning teha vajalikke toiminguid kinnisasjal, kuhu ehitatakse või kavandatakse ehitada maaparandussüsteem, ning kinnisasjal, mida kavandatav maaparandussüsteem võib mõjutada või mis võib mõjutada kavandatavat maaparandussüsteemi (edaspidi *naaberkinnisasi*), teatades sellest mõistliku aja jooksul ette.

§ 20. Õigus liigvett ära juhtida

(1) Kinnisasja omanik peab taluma oma kinnisasjale teist kinnisasja teeniva eesvoolu ehitamist ja selle paiknemist seal, kui teise kinnisasja koosseisu kuuluvat maatulundusmaad ei ole ilma eesvooluta võimalik sihipäraselt kasutada või kui selle ehitamine teise kohta põhjustab ülemääraseid kulutusi.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul võib nõuda kinnisasja koormamist realservituudiga.

(3) Realservituudi täpsem sisu, eesvoolu asukoht ja eesvoolu talumise tasu määratakse kokkuleppel. Kui kokkulepet ei saavutata, määrab servituudi sisu, vajaduse korral eesvoolu asukoha ja eesvoolu talumise tasu kohus.

(4) Eesvoolu asukoha määramisel tuleb arvestada koormatava kinnisasja omaniku huve.

(5) Maa sihipärane kasutamine käesoleva seaduse tähenduses on maatulundusmaa selline kasutamine, mida võimaldaks selle perspektiivne boniteet.

§ 21. Maaparandussüsteemi ehitusluba

(1) Ehitusluba annab õiguse ehitada ehitusloale märgitud kinnisasjale ehitusprojektile vastava maaparandussüsteemi.

(2) Ehitusluba kehtib seitse aastat, kusjuures ehitamisega peab alustama kahe aasta jooksul ehitusloa kehtima hakkamisest arvates. Põhjendatud juhul võib ehitusloa kehtivuseks sätestada pikema tähtaja või muuta ehitusloa kehtivust.

(3) Ehitamise alustamise päevaks loetakse ehitusprojektile vastavate tööde tegemise esimene päev.

(4) Käesoleva seaduse § 50 lõikes 5, § 51 lõikes 7 ja § 53 lõikes 4 sätestatud juhul kehtib ehitusluba Põllumajandus- ja Toiduameti kooskõlastuses määratud maaparandussüsteemi rekonstrueerimise lõpetamise tähtpäevani.

§ 22. Maaparandussüsteemi ehitusloa taotlemine

(1) Ehitusloa saamiseks esitatakse Põllumajandus- ja Toiduametile kolme aasta jooksul projekteerimistingimuste saamisest arvates järgmised dokumendid:

- 1) taotlus;
- 2) ehitusprojekt;
- 3) ekspertiisiakt, kui ehitusprojekti nõuetekohasuse kontrollimiseks on tehtud ekspertiis;
- 4) muud asjakohased dokumendid.

(2) Ehitusloa taotluses märgitakse järgmised andmed:

- 1) käesoleva seaduse § 12 lõike 2 punktides 1–5 nimetatud andmed;
- 2) kavandatava maaparandussüsteemi asukoht ja kood ning maaparandusehitise kood ja nimetus;
- 3) kavandatava maaparandussüsteemi maa-ala pindala ja eesvoolu pikkus;
- 4) kavandatava maaparandussüsteemi teenindava tee klass, pikkus ja olemasolu korral nimetus;
- 5) kavandatava kaitsetammi pikkus ja pumbajaamade arv;
- 6) kavandatavad keskkonnakaitseks vajalikud rajatised ja nende arv;
- 7) ehitusprojekti koostanud ning uurimistöö ja ehitusprojekti ekspertiisi teinud isikute andmed;
- 8) andmed riigilõivu tasumise kohta;
- 9) muud vajalikud andmed.

(3) Põllumajandus- ja Toiduamet kontrollib ehitusloa taotluse saamisel selle nõuetekohasust. Kui ehitusloa andmine on ilmselgelt võimatu, jätab Põllumajandus- ja Toiduamet taotluse läbi vaatamata ja tagastab selle koos põhjendusega taotlejale.

(4) Põllumajandus- ja Toiduamet koostab ehitusloa eelnõu ja esitab selle:

- 1) kooskõlastamiseks asutusele, kelle seadusest tulenev pädevus on seotud ehitusloa taotluse esemega;
- 2) kooskõlastamiseks Keskkonnaametile, kui ehitusloa eelnõu käsitleb eesvoolu, mis kattub looduskaitseaduse § 51 lõike 2 alusel kehtestatud lõhe, jõforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse kuuluva veekoguga;
- 3) arvamuse avaldamiseks asutusele või isikule, kelle huve kavandatav maaparandussüsteem või selle ehitamine võib mõjutada.

(5) Põllumajandus- ja Toiduamet kaasab menetlusse kinnisasja omaniku, kelle kinnisasjale ehitamist kavandatakse, kui taotlust ei ole esitanud omanik, ja vajaduse korral taotluses märgitud kinnisasjaga piirneva kinnisasja omaniku.

(6) Ehitusloa eelnõu loetakse kooskõlastaja poolt vaikimisi kooskõlastatuks, kui käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud kooskõlastus või arvamus ei ole laekunud kümne päeva jooksul ehitusloa eelnõu saamisest arvates, välja arvatud juhul, kui seaduses on sätestatud pikem tähtaeg või tähtaja pikendamist on põhjendatult taotletud.

§ 23. Maaparandussüsteemi ehitusloa andmine ja ehitusloa andmisest keeldumine

(1) Ehitusluba antakse, kui esitatud ehitusprojekt vastab õigusaktides sätestatud nõuetele, eelkõige projekteerimistingimustele ning maaparandussüsteemi ja selle ehitamise nõuetele.

(2) Ehitusloale kantakse järgmised andmed:

- 1) taotletud loa liik, taotluse number ja kuupäev;
- 2) käesoleva seaduse § 12 lõike 2 punktides 3–5 ja § 22 lõike 2 punktides 2–6 nimetatud andmed.

(3) Põllumajandus- ja Toiduamet keeldub ehitusloa andmisest, kui:

- 1) ehitusprojekt ei vasta projekteerimistingimustele;
- 2) on algatatud planeering ja sellega seoses on kehtestatud ajutine ehituskeeld;
- 3) ehitusloa taotlusega kavandatav ehitamine ei vasta õigusaktist või maaparandussüsteemi asukohast tulenevatele avalik-õiguslikele kitsendustele;
- 4) ehitusprojekt ei ole kooskõlas maaparanduse uurimistöö tulemustega, maaparanduse uurimistöö on tegemata või see ei vasta nõuetele;
- 5) ehitusprojekt ei vasta maaparandussüsteemi projekteerimismäärdele ega ehitusprojekti nõuetele;
- 6) ehitusprojekti on koostanud isik, kes ei ole esitanud majandustegevusteadet käesoleva seaduse § 35 lõike 2 punktis 2 nimetatud tegevusalal tegutsemiseks;
- 7) ehitusprojekti ei ole koostanud või kontrollinud käesoleva seaduse § 36 lõikes 2 nimetatud vastutav spetsialist maaparandussüsteemi projekteerimise või maaparanduse ekspertiisi alal;

8) käesoleva seaduse § 22 lõike 4 punktis 1 või 2 nimetatud asutus on jätnud ehitusloa eelnõu põhjendatud juhul kooskõlastamata või kui ehitise kaitsevööndit põhjustava teise ehitise omanik ei anna nõusolekut kalduda kõrvale kaitsevööndis kehtivatest piirangutest ning ehitusloa eelnõu ei ole võimalik muuta selliselt, et see vastaks kooskõlastuse tingimustele või ehitise kaitsevööndis kehtivatele piirangutele;

9) oluline keskkonnamõju on hindamata, kuigi keskkonnamõju hindamine on ette nähtud, või kui ehitusloa alusel ehitatava maaparandussüsteemiga kaasneb oluline keskkonnamõju, mida ei ole võimalik piisavalt vältida ega leevendada;

10) projekteerimistingimuste väljaandmisest on möödunud üle kolme aasta;

11) taotleja on taotluses esitanud teadvalt valeandmeid, mis mõjutavad ehitusloa andmise otsustamist.

(4) Põllumajandus- ja Toiduamet teeb ehitusloa andmise või selle andmisest keeldumise otsuse 30 päeva jooksul käesoleva seaduse § 22 lõikes 1 nimetatud nõuetekohaste dokumentide saamisest arvates. Ehitusloa andmisest teavitatakse asjaomast kohaliku omavalitsuse üksust.

§ 24. Maaparandussüsteemi ehitusloa kehtetuks tunnistamine

(1) Põllumajandus- ja Toiduamet tunnistab ehitusloa kehtetuks, kui:

1) ehitusloa taotlemise aluseks olnud ehitusprojekti muudetakse selliselt, et ehitatav maaparandussüsteem on ohtlik inimese elule või tervisele, varale või keskkonnale;

2) ehitusloa taotleja on esitanud teadvalt valeandmeid, mis mõjutasid ehitusloa andmise otsustamist;

3) ehitamist ei ole alustatud käesoleva seaduse § 21 lõikes 2 sätestatud aja jooksul;

4) kinnisasja omanik, kelle kinnisasjal paikneb maaparandussüsteem või selle osa, on esitanud sellekohase taotluse ja teisel isikul puudub ehitusloa kehtivuse vastu õigustatud huvi.

(2) Põllumajandus- ja Toiduamet võib ehitusloa kehtetuks tunnistada, kui:

1) kinnisasja omanik, kelle kinnisasjal paikneb maaparandussüsteem või selle osa, on käesolevas seaduses sätestatud alustel ja korras teatud ettekirjutuse jätnud korduvalt täitmata;

2) maaparandussüsteem või selle ehitamine ei vasta ehitusprojektile või maaparandussüsteemi või selle ehitamise nõuetele.

(3) Põllumajandus- ja Toiduamet tunnistab ehitusloa kehtetuks kümne päeva jooksul ehitusloa kehtetuks tunnistamise aluseks olevast asjaolust teadasaamisest arvates.

§ 25. Väikesüsteemi ehitusluba

(1) Väikesüsteemi ehitusluba annab õiguse ehitada loale märgitud kinnisasjale ehituskavale vastava väikesüsteemi.

(2) Ehituskava koosneb seletuskirjast ja sobivas mõõtkavas plaanist.

(3) Ehituskava plaanile märgitakse järgmised andmed:

1) mõõtkava;

2) põhja-lõuna suund;

3) kasutatud leppemärgid;

4) asjakohane situatsioon;

5) kava koostaja andmed;

6) suubla ja kavandatava väikesüsteemi suubumiskohas suubla põhja kõrgusarv;

7) kavandatava väikesüsteemi maa-ala piir;

8) kavandatav eesvool ja muud väikesüsteemi ehitised;

9) vee voolusuund kavandatava väikesüsteemi eesvoolus ja kuivenduskraavides.

(4) Ehituskava seletuskirjas kajastatakse kavandatava väikesüsteemi:

1) ehitamise eesmärk;

2) kuivendus- või niisutusviis;

3) maakasutusviis.

(5) Väikesüsteemi ehitusluba kehtib kolm aastat.

(6) Kui väikesüsteemi ehitamisega on alustatud, on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus väikesüsteemi omaniku põhjendatud taotluse korral pikendada ehitusloa kehtivust kahe aasta võrra.

§ 26. Väikesüsteemi ehitusloa taotlemine ning selle andmine ja andmisest keeldumine

(1) Väikesüsteemi ehitusloa saamiseks esitatakse Põllumajandus- ja Toiduametile käesoleva seaduse § 12 lõike 2 punktides 1–5 ja § 22 lõike 2 punktides 2–6, 8 ja 9 nimetatud ning ehituskava koostaja andmeid sisaldav väikesüsteemi ehitusloa taotlus ja ehituskava.

(2) Põllumajandus- ja Toiduamet kontrollib väikesüsteemi ehitusloa taotluse saamisel selle nõuetekohasust. Kui väikesüsteemi ehitusloa andmine on ilmselgelt võimatu, jätab Põllumajandus- ja Toiduamet taotluse läbi vaatamata ja tagastab selle koos põhjendusega taotlejale.

(3) Põllumajandus- ja Toiduamet koostab väikesüsteemi ehitusloa eelnõu ja esitab selle vajaduse korral:

1) kooskõlastamiseks asutusele, kelle seadusest tulenev pädevus on seotud ehitusloa taotluse esemega;
2) arvamuse avaldamiseks asutusele või isikule, kelle huve kavandatav väikesüsteem või selle ehitamine võib mõjutada.

(4) Väikesüsteemi ehitusloale kantakse käesoleva seaduse § 12 lõike 2 punktides 3–5, § 22 lõike 2 punktides 2–6 ning § 23 lõike 2 punktis 1 nimetatud andmed.

(5) Põllumajandus- ja Toiduamet keeldub väikesüsteemi ehitusloa andmisest, kui:

1) kavandatavat väikesüsteemi ei ole tehniliselt võimalik rajada;
2) väikesüsteemi, välja arvatud kraavkuivendusega väikesüsteem, ehituskava on koostanud isik, kes ei vasta käesoleva seaduse § 36 lõigetes 2–5 sätestatud vastutavale spetsialistile esitatud nõuetele;
3) käesoleva paragrahvi lõike 3 punktis 1 nimetatud asutus on jätnud väikesüsteemi ehitusloa eelnõu põhjendatud juhul kooskõlastamata või kui ehitise kaitsevööndit põhjustava teise ehitise omanik ei anna nõusolekut kalduda kõrvale kaitsevööndis kehtivatest piirangutest ning eelnõu ei ole võimalik muuta selliselt, et see vastaks kooskõlastuse tingimustele või ehitise kaitsevööndis kehtivatele piirangutele;
4) oluline keskkonnamõju on hindamata, kuigi keskkonnamõju hindamine on ette nähtud, või kui väikesüsteemi ehitusloa alusel ehitatava väikesüsteemiga kaasneb oluline keskkonnamõju, mida ei ole võimalik piisavalt vältida ega leevendada.

(6) Põllumajandus- ja Toiduamet teeb väikesüsteemi ehitusloa andmise või selle andmisest keeldumise otsuse 30 päeva jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõuetekohaste dokumentide saamisest arvates. Väikesüsteemi ehitusloa andmisest teavitatakse asjaomast kohaliku omavalitsuse üksust.

§ 27. Väikesüsteemi ehitusloa kehtetuks tunnistamine

(1) Põllumajandus- ja Toiduamet tunnistab väikesüsteemi ehitusloa kehtetuks, kui:

1) väikesüsteemi ehitusloa taotlemise aluseks olnud ehituskava muudetakse selliselt, et ehitatav väikesüsteem on ohtlik inimese elule või tervisele, varale või keskkonnale;
2) väikesüsteemi ehitusloa taotleja on esitanud teadvalt valeandmeid, mis mõjutasid väikesüsteemi ehitusloa andmise otsustamist;
3) väikesüsteemi omanik on esitanud sellekohase taotluse.

(2) Põllumajandus- ja Toiduamet võib väikesüsteemi ehitusloa kehtetuks tunnistada, kui:

1) väikesüsteemi omanik on käesolevas seaduses sätestatud alustel ja korras tehtud ettekirjutuse jätnud korduvalt täitmata;
2) väikesüsteem või selle ehitamine ei vasta ehituskavale või maaparandussüsteemi või selle ehitamise nõuetele.

§ 28. Loa menetlemise erisus maaparandussüsteemi rekonstrueerimise korral

(1) Kui käesoleva seaduse §-s 50 sätestatud kooskõlastamise käigus selgub, et kinnisasjale, millel paikneb maaparandussüsteem, avalikult kasutatava tee või avalikes huvides vajaliku tehnovõrgu või -rajatise kavandamise korral tuleb maaparandussüsteem rekonstrueerida, tagab maaparandussüsteemi nõuetekohase rekonstrueerimise ja kasutusele võtmise nimetatud teed, tehnovõrku või -rajatist ehitada sooviv isik, esitades sealhulgas vajalikud taotlused ja muud dokumendid Põllumajandus- ja Toiduametile.

(2) Põllumajandus- ja Toiduamet kaasab menetlusse kinnisasja omaniku, kelle kinnisasjale käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tee, tehnovõrgu või -rajatise ehitamist kavandatakse.

(3) Maaparandussüsteemi rekonstrueerimise kulud kannab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud teed, tehnovõrku või -rajatist ehitav isik.

§ 29. Maaparandussüsteemi omaniku kohustused maaparandussüsteemi ehitamise korral

(1) Maaparandussüsteemi omanik:

1) tagab ehitamiseks vajalike lubade olemasolu;
2) esitab Põllumajandus- ja Toiduametile hiljemalt kolm päeva enne maaparandussüsteemi või väikesüsteemi ehitamise algust ehitamise alustamise teatise, millest selgub tööde alustamise päev, maaparandussüsteemi ehitaja nimi ja omanikujärelevalve tegija ning vastutava spetsialisti nimi;
3) tagab maaparandussüsteemi ehitamise ehitusloa alusel ja ehitusprojekti kohaselt;
4) tagab väikesüsteemi ehitamise väikesüsteemi ehitusloa alusel ja ehituskava kohaselt;
5) tagab maaparandussüsteemi ehitamise korral nõuetekohase omanikujärelevalve tegemise;
6) taotleb Põllumajandus- ja Toiduametilt pärast maaparandussüsteemi valmimist selle kasutusloa või pärast väikesüsteemi valmimist selle kasutusloa;
7) tagab vajaduse korral maaparanduse uurimistöö tegemise;
8) lammutab või likvideerib maaparandussüsteemi, kui kehtetuks tunnistatud ehitusloa alusel ehitatav maaparandussüsteem on ohtlik inimese elule või tervisele, varale või keskkonnale;
9) täidab muid käesolevas seaduses sätestatud kohustusi.

(2) Maaparandussüsteemi omanik käesoleva seaduse tähenduses on kinnisasja omanik, kelle kinnisasi paikneb maaparandussüsteemi maa-alal või kelle kinnisasjal paikneb maaparandussüsteemi hoone või rajatis.

(3) Maa-alale, millel paikneb maaparandussüsteem, avalikult kasutatava tee või avalikes huvides vajaliku tehnovõrgu või -rajatise ehitamise korral või avalikust huvist tingitud põhjusel maaparandussüsteemi lisavee juhtimise korral on maaparandussüsteemi omanikul kohustus taluda maaparandussüsteemi uuendamist või rekonstrueerimist.

§ 30. Omanikujärelevalve

(1) Omanikujärelevalve eesmärk on tagada maaparandussüsteemi ehitamine käesolevas seaduses sätestatud nõuete kohaselt.

(2) Omanikujärelevalvet ei tohi teha ettevõtja, kes maaparandussüsteemi ehitab, on koostanud selle maaparandussüsteemi ehitusprojekti või on teinud nimetatud ehitusprojektile ekspertiisi. Omanikujärelevalve tegija ei tohi olla ehitajaga seotud määral, mis tekitab kahtlusi tema erapooletuses.

(3) Omanikujärelevalve tegijal on õigus nõuda, et projekterija viiks ehitusprojekti vastavusse ehitusprojekti nõuetega.

(4) Omanikujärelevalve tegijal on õigus maaparandussüsteemi ehitajalt nõuda:

- 1) kasutatavate ehitusmaterjalide ja -toodete vastavustunnistusi ja muid asjakohaseid dokumente ning nõuetele mittevastavate ehitusmaterjalide ja -toodete asendamist;
- 2) nõuetele mittevastava töö ümbertegemist;
- 3) ehitamise peatamist maaparandussüsteemi ja maaparandussüsteemi ehitamise nõuete olulise rikkumise või avariiohu tekkimise korral;
- 4) ehitamise nõuetekohast ja õigeaegset dokumenteerimist.

(5) Omanikujärelevalve tegija teavitab viivitamata Põllumajandus- ja Toiduametit projekterijale käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud nõude või ehitajale lõike 4 punktis 3 sätestatud nõude esitamisest.

(6) Omanikujärelevalve kestab maaparandussüsteemi ehitamise alustamisest kuni maaparandussüsteemi valmimiseni.

(7) Omanikujärelevalve tegemise nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

(8) Käesolevat paragrahvi ei kohaldata väikesüsteemi ehitamise suhtes.

§ 31. Maaparandussüsteemi kasutusluba ja väikesüsteemi kasutusluba

(1) Põllumajandus- ja Toiduamet annab maaparandussüsteemile kasutusloa, kui valminud maaparandussüsteem on ehitatud käesoleva seaduse §-s 9 sätestatud nõudeid järgides ning vastab maaparandussüsteemi nõuetele.

(2) Põllumajandus- ja Toiduamet annab väikesüsteemile kasutusloa, kui valminud väikesüsteem on ehitatud väikesüsteemi ehitusloa alusel ehituskava kohaselt ning vastab maaparandussüsteemi nõuetele.

(3) Käesoleva paragrahvi lõigetes 1 ja 2 nimetatud kasutusluba on tähtajatu.

(4) Põllumajandus- ja Toiduamet tunnistab maaparandussüsteemi ja väikesüsteemi kasutusloa kehtetuks käesoleva seaduse § 51 lõikes 4 ja § 54 lõikes 1 sätestatud maaparandussüsteemi või väikesüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemise korral.

(5) Maaparandussüsteemi kasutusloa ja väikesüsteemi kasutusloa ning nende taotluste sisu nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 32. Maaparandussüsteemi kasutusloa taotlemine ja selle andmine

(1) Maaparandussüsteemi kasutusloa taotlus ja käesoleva seaduse § 10 lõikes 2 nimetatud dokumendid ning olemasolu korral ehitusprojekti ekspertiisiakt esitatakse Põllumajandus- ja Toiduametile 90 päeva jooksul maaparandussüsteemi valmimisest arvates.

(2) Maaparandussüsteemi kasutusloa taotluses märgitakse järgmised andmed:

- 1) käesoleva seaduse § 12 lõike 2 punktides 1–3 nimetatud andmed;
- 2) kuivendus- või niisutusviis;
- 3) maakasutusviis;
- 4) maaparandussüsteemi asukoht ja kood ning maaparandusehitise kood ja nimetus;
- 5) maaparandussüsteemi tehnilised andmed maaparandusehitiste kaupa;
- 6) projekterija, ehitaja ja omanikujärelevalve tegija andmed.

(3) Põllumajandus- ja Toiduamet kontrollib maaparandussüsteemi kasutusloa taotluse saamisel selle nõuetekohasust. Kui maaparandussüsteemi kasutusloa andmine on ilmselgelt võimatu, jätab Põllumajandus- ja Toiduamet taotluse läbi vaatamata ja tagastab selle koos põhjendusega taotlejale.

(4) Põllumajandus- ja Toiduamet kontrollib valminud maaparandussüsteemi vastavust maaparandussüsteemi nõuetele.

(5) Põllumajandus- ja Toiduamet teeb maaparandussüsteemi kasutusloa andmise või selle andmisest keeldumise otsuse 30 päeva jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõuetekohaste dokumentide saamisest arvates. Maaparandussüsteemi kasutusloa andmisest teavitatakse asjaomast kohaliku omavalitsuse üksust.

(6) Kui ilmastikutingimused ei võimalda Põllumajandus- ja Toiduametil maaparandussüsteemi kohapeal kontrollida, pikeneb otsuse tegemine ajani, millal kontrollimine kohapeal on võimalik.

(7) Maaparandussüsteemi kasutusloale kantakse käesoleva seaduse § 12 lõike 2 punktis 3 ja § 23 lõike 2 punktis 1 ning käesoleva paragrahvi lõike 2 punktides 2–5 nimetatud andmed.

(8) Kui kasutusloa antakse sellise maaparandussüsteemi kuuluva maaparandusehitise kohta, mille hoiuks on asutatud maaparandusühistu, saadab Põllumajandus- ja Toiduamet maaparandussüsteemi kasutusloa ära kirja asjaomasele maaparandusühistule.

§ 33. Väikesüsteemi kasutusloa taotlemine ja selle andmine

(1) Väikesüsteemi kasutusloa taotlus ja käesoleva seaduse § 10 lõike 2 punktides 2–4 nimetatud dokumendid esitatakse Põllumajandus- ja Toiduametile kümne päeva jooksul väikesüsteemi valmimisest arvates.

(2) Väikesüsteemi kasutusloa taotluses märgitakse käesoleva seaduse § 12 lõike 2 punktides 1–3 ja § 32 lõike 2 punktides 2–5 nimetatud andmed ning ehituskava koostaja, ehitaja ja teostusjoonise koostaja andmed.

(3) Põllumajandus- ja Toiduamet kontrollib väikesüsteemi kasutusloa taotluse saamisel selle nõuetekohasust. Kui väikesüsteemi kasutusloa andmine on ilmselgelt võimatu, jätab Põllumajandus- ja Toiduamet taotluse läbi vaatamata ja tagastab selle koos põhjendusega taotlejale.

(4) Põllumajandus- ja Toiduamet kontrollib valminud väikesüsteemi vastavust maaparandussüsteemi nõuetele.

(5) Põllumajandus- ja Toiduamet teeb väikesüsteemi kasutusloa andmise või selle andmisest keeldumise otsuse 30 päeva jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud nõuetekohaste dokumentide saamisest arvates. Väikesüsteemi kasutusloa andmisest teavitatakse asjaomast kohaliku omavalitsuse üksust.

(6) Kui ilmastikutingimused ei võimalda Põllumajandus- ja Toiduametil väikesüsteemi kohapeal kontrollida, pikeneb otsuse tegemine ajani, millal kontrollimine kohapeal on võimalik.

(7) Väikesüsteemi kasutusloale kantakse käesoleva seaduse § 12 lõike 2 punktis 3, § 23 lõike 2 punktis 1 ja § 32 lõike 2 punktides 2–5 nimetatud andmed.

(8) Väikesüsteemi teostusjoonise võib koostada käesoleva seaduse §-s 35 nimetatud ettevõtja, kes tegutseb maaparanduse uurimistöö, ekspertiisi või maaparandussüsteemi projekteerimise alal, või isik, kes vastab käesoleva seaduse § 36 lõigetes 2 ja 5 sätestatud nõuetele või kellel on maakorraldustööde tegevuslitsents.

§ 34. Maaparandussüsteemi kasutusloa ja väikesüsteemi kasutusloa andmisest keeldumine

(1) Põllumajandus- ja Toiduamet keeldub maaparandussüsteemi kasutusloa andmisest, kui:

- 1) maaparandussüsteem ei vasta nõuetele;
- 2) maaparandussüsteem ei vasta olulisel määral ehitusprojektile, on ohtlik inimese elule või tervisele, varale või keskkonnale;
- 3) on algatatud ehitamise aluseks olnud ehitusloa kehtetuks tunnistamine.

(2) Põllumajandus- ja Toiduamet keeldub väikesüsteemi kasutusloa andmisest, kui:

- 1) väikesüsteem ei vasta nõuetele;
- 2) väikesüsteem ei vasta olulisel määral ehituskavale;
- 3) on algatatud ehitamise aluseks olnud väikesüsteemi ehitusloa kehtetuks tunnistamine.

3. peatükk

Ettevõtjale esitatavad nõuded

§ 35. Teatamiskohustus

(1) Ettevõtjal on lubatud tegutseda maaparandusalal, kui tal on vastavasisuline õigussuhe käesoleva seaduse §-s 36 nimetatud vastutava spetsialistiga või kui füüsilisest isikust ettevõtja on ise vastutav spetsialist.

(2) Majandustegevusteate peab maaparandusalal tegutsevate ettevõtjate registrisse esitama järgmistel maaparandusaladel tegutsemiseks:

- 1) maaparanduse uurimistöö;
- 2) maaparandussüsteemi projekteerimine;
- 3) maaparanduse omanikujärelevalve;
- 4) maaparanduse ekspertiis;
- 5) maaparandusehitus.

(3) Majandustegevusteates märgitakse käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud maaparandusala, majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 15 lõikes 1 sätestatud andmed ning ettevõtja vastutava spetsialisti kohta sama seaduse § 15 lõikes 2 sätestatud andmed.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud teatamiskohustust ei kohaldata väikesüsteemi ehitamise suhtes. Väikesüsteemi, välja arvatud kraavkuivendusega väikesüsteem, ehituskava võib koostada isik, kes vastab käesoleva seaduse § 36 lõigetes 2–5 sätestatud vastutavale spetsialistile esitatud nõuetele.

(5) Maaparandussüsteemi teenindava tee võib ehitada ka ettevõtja, kellel on ehitusseadustiku alusel õigus ehitada avalikult kasutatavaid teid.

(6) Majandustegevusteade on esitatud, kui maaparandusalal tegutsevate ettevõtjate registris on käesoleva seaduse §-s 36 sätestatud nõuetele vastava vastutava spetsialisti kinnitus oma õigussuhte kohta majandustegevusteate esitanud ettevõtjaga.

(7) Vastutava spetsialisti ja ettevõtja vahelise õigussuhte katkemise korral on vastutaval isikul õigus kinnitusest loobuda. Kui vastutav spetsialist on kinnitusest loobunud, esitab ettevõtja Põllumajandus- ja Toiduametile majandustegevuse üldandmete muutumise teate majandustegevuse seadustiku üldosa seaduse § 30 lõike 5 kohaselt. Kui kinnitusest loobunud vastutav spetsialist on asjaomasel maaparandusalal ettevõtja ainus vastutav spetsialist, loetakse, et ettevõtja ei ole sellel maaparandusalal tegutsemiseks teatamiskohustust täitnud.

§ 36. Vastutav spetsialist

(1) Vastutav spetsialist on asjatundja, kes vastab käesoleva paragrahvi lõigetes 2–5 sätestatud nõuetele ning kes teeb, kontrollib või juhib tööd oma pädevusega seonduval maaparandusalal ja vastutab selle eest. Maaparanduse omanikujärelevalve käigus tehtavad toimingud teeb vastutav spetsialist isiklikult.

(2) Isik võib tegutseda vastutava spetsialistina maaparanduse uurimistöö, maaparandussüsteemi projekteerimise, maaparanduse omanikujärelevalve ja maaparanduse ekspertiisi alal, kui tal on erialane kõrgharidus ja ta on töötanud asjaomasel maaparandusalal vähemalt kolm aastat.

(3) Isik võib tegutseda vastutava spetsialistina maaparandusehituse alal, kui tal on vähemalt erialane keskeri- või kutsekeskharidus või sellele vastav kvalifikatsioon ja ta on töötanud maaparandusehituse alal vähemalt kolm aastat.

(4) Vastutava spetsialistina võib tegutseda ka välisriigi kutsequalifikatsiooni omandanud isik, kui tema kutsequalifikatsiooni on tunnustatud välisriigi kutsequalifikatsiooni tunnustamise seaduse kohaselt. Välisriigi kutsequalifikatsiooni tunnustamise seaduse § 7 lõikes 2 sätestatud pädev asutus on Põllumajandus- ja Toiduamet.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud vastutav spetsialist peab läbima iga viie aasta järel Põllumajandus- ja Toiduameti heakskiidetud õppekava alusel täienduskoolitusasutuses täiskasvanute koolituse seaduse ja käesoleva paragrahvi lõike 9 alusel kehtestatud õigusakti nõuete kohase täienduskoolituse.

(6) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud nõuetele vastav isik, kes on läbinud vastutava spetsialisti täienduskoolituse maaparandussüsteemi projekteerimise või maaparanduse ekspertiisi alal, võib tegutseda vastutava spetsialistina ka maaparanduse uurimistöö või maaparanduse omanikujärelevalve alal.

(7) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 sätestatud nõuetele vastav isik, kes on läbinud vastutava spetsialisti täienduskoolituse maaparanduse ekspertiisi alal, võib tegutseda vastutava spetsialistina ka maaparandussüsteemi projekteerimise alal.

(8) Vastutav spetsialist täidab oma ülesandeid asjatundlikult ja töö eripäralt vastava nõutava hoolsusega. Vastutav spetsialist ei või samal ajal tegutseda mitme ettevõtja vastutava spetsialistina ega olla vastutav spetsialist mitme maaparandussüsteemi uurimisel, projekteerimisel, ehitamisel, ehitamise omanikujärelevalve tegemisel või ekspertiisi tegemisel, kui tema töökoormus ei võimalda oma töökohustusi nõuetekohaselt täita.

(9) Maaparanduse uurimistöö, maaparandussüsteemi projekteerimise, maaparanduse omanikujärelevalve ja maaparanduse ekspertiisi ala vastutava spetsialisti täienduskoolituse nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

§ 37. Maaparandusalal tegutseva ettevõtja kohustused

(1) Ettevõtja, kes tegutseb maaparandusalal majandustegevuse raames, järgib oma tegevuses seadustest tulenevaid põhimõtteid ja nõudeid, sealhulgas:

- 1) järgib asjatundlikkuse põhimõtet, tagab, et tema vastutusel tegutseb asjakohase kvalifikatsiooniga isik, ja määrab ka vastutava spetsialisti, kes asjakohase projekti või objekti eest vastutab;
- 2) tagab, et tema vastutusel toimuv ja käesoleva seadusega reguleeritud tegevus dokumenteeritakse nõuetekohaselt, ning annab dokumendid ettenähtud korras üle pädevale asutusele;
- 3) täidab majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses sätestatud nõudeid;
- 4) esitab maaparandusalal tegutsevate ettevõtjate registrisse andmed vastutava spetsialisti käesoleva seaduse § 36 lõike 9 alusel kehtestatud õigusakti kohase täienduskoolituse läbimise kohta.

(2) Ettevõtja vastutab tema heaks tegutseva isiku tegevuse eest, kui ettevõtja kasutab teda oma kohustuse täitmisel ja tema heaks tegutseva isiku tegevus seondub selle kohustuse täitmisega.

4. peatükk Maaparandusalal tegutsevate ettevõtjate register

§ 38. Maaparandusalal tegutsevate ettevõtjate register

(1) Valdkonna eest vastutav minister asutab maaparandusalal tegutsevate ettevõtjate registri, mis on kooskõlas avaliku teabe seadusega asutatud andmekogu.

(2) Maaparandusalal tegutsevate ettevõtjate registri põhimääruse kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) määrusega.

(3) Maaparandusalal tegutsevate ettevõtjate registri vastutav töötleja on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ja volitatud töötleja Põllumajandus- ja Toiduamet.
[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023]

(4) Maaparandusalal tegutsevate ettevõtjate registri pidamise eesmärk on anda avalikkusele teavet maaparandusalal tegutsevate ettevõtjate kohta ning võimaldada pidada arvestust ja teostada järelevalvet nende majandustegevuse üle.

(5) Maaparandusalal tegutsevate ettevõtjate registri suhtes kohaldatakse majandustegevuse seadustiku üldosa seaduses registri kohta sätestatud, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

5. peatükk Maaparandussüsteemide register

§ 39. Maaparandussüsteemide register

(1) Vabariigi Valitsus asutab valdkonna eest vastutava ministri ettepanekul maaparandussüsteemide registri, mis on kooskõlas avaliku teabe seadusega asutatud andmekogu.

(2) Maaparandussüsteemide registri põhimääruse kehtestab [Vabariigi Valitsus](#) määrusega.

(3) Maaparandussüsteemide registri vastutav töötleja on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ja volitatud töötleja Põllumajandus- ja Toiduamet.
[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023]

(4) Maaparandussüsteemide registri pidamise eesmärk on avaldada teavet kavandatavate, ehitatavate ja olemasolevate maaparandussüsteemide ning nendega seotud menetluste kohta ning võimaldada pidada arvestust ja teostada järelevalvet kõigi nende maaparandussüsteemide üle.

(5) Käesoleva seaduse §-s 3 nimetatud maaparandussüsteemide andmed kantakse maaparandussüsteemide registrisse ja maakatastri kitsendusi põhjustavate objektide kaardile (edaspidi *kitsenduste kaart*).

§ 40. Maaparandussüsteemide registri andmed

(1) Maaparandussüsteemide registri andmed on:

- 1) maaparandussüsteemi andmed;
- 2) käesoleva seaduse § 3 lõikes 7 sätestatud maaparandusehitise andmed;

3) maaparandussüsteemi või selle ehitamisega seotud isiku ees- ja perekonnanimi, isikukood või sünniaeg või juriidilise isiku ärinimi ja registrikood ning kontaktandmed;

4) maaparandussüsteemi või selle ehitamisega seonduvate taotluste, projekteerimistingimuste, teatiste, lubade, kasutusotstarbe lõppenuks lugemise, ettekirjutuste ja kooskõlastuste andmed.

(2) Maaparandussüsteemi andmed on:

1) maaparandussüsteemi kood;

2) üldandmed;

3) asukoha andmed;

4) ehitusprojekti andmed;

5) ehitusprojekti koostamiseks tehtud maaparanduse uurimistöö andmed;

6) ehitusprojekti ekspertiisiakti andmed.

(3) Maaparandusehitise andmed on:

1) maaparandusehitise nimetus;

2) maaparandusehitise kood;

3) tehnilised andmed;

4) esmase kasutuselevõtu aasta.

(4) Maaparandussüsteemide registri põhimääruses võib täpsustada käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud andmete koosseisu.

(5) Maaparandussüsteemide registri andmetel on informatiivne ja statistiline tähendus.

(6) Ehitamise alustamise teatisel on õiguslik tähendus.

§ 41. Maaparandussüsteemide registrisse andmete esitamine

(1) Põllumajandus- ja Toiduamet kannab temale esitatud andmed maaparandussüsteemide registrisse viie päeva jooksul andmete saamisest arvates. Põllumajandus- ja Toiduametile esitatud andmete õigsuse eest vastutab andmed esitanud isik.

(2) Põllumajandus- ja Toiduameti otsusest või ettekirjutusest tulenevad registrisse kantavad andmed kantakse registrisse viie päeva jooksul otsuse tegemisest või ettekirjutuse jõustumisest arvates.

§ 42. Maaparandussüsteemide registri andmete avaldamine

(1) Maaparandussüsteemide registri andmed on avalikud ja need avaldatakse Põllumajandus- ja Toiduameti veebilehel, välja arvatud täidetud ettekirjutusega seotud andmed ja lõppenud kasutusotstarbega maaparandussüsteemi või -ehitise andmed.

(2) Isikuandmete avaldamise suhtes kohaldatakse isikuandmete kaitse seaduse sätteid.

§ 43. Andmevahetus

Andmevahetus muude andmekogudega toimub avaliku teabe seaduse § 43⁹lõike 1 punkti 5 alusel kehtestatud korras riigi infosüsteemide andmevahetuskivi kaudu.

6. peatükk Maaparandushoid

§ 44. Maaparandushoid

(1) Maaparandushoid on maaparandussüsteemi ja selle maa-ala hooldamine ja uuendamine, agromelioratiivse ja kultuurtehnilise töö tegemine (edaspidi *maaparandushoiutöö*) maaparandussüsteemi toimimise tagamiseks ning maatulundusmaa viljelusväärtuse säilitamiseks ja suurendamiseks. Maaparandushoid hõlmab ka käesoleva seaduse §-s 47 sätestatud nõuetest kinnipidamise.

(2) Maaparandussüsteemi omanik ei tohi maaparandushoiutööd tehes takistada veevoolu maaparandussüsteemis ega kahjustada keskkonnaseisundit, maaparandussüsteemi või selle toimimist.

(3) Maaparandussüsteemi kahjustanud isik peab sellest viivitamata teavitama maaparandussüsteemi omanikku, Põllumajandus- ja Toiduametit ja Keskkonnaametit ning kõrvaldama tekitatud kahjustuse.

(4) Maaparandussüsteemi omanik või maaparandusühistu peab veeseaduse alusel kehtestatud õigusaktis määratud pinnaveekogumiga kattuva eesvoolu sängist maaparandushoiu käigus sette eemaldamisest teavitama Põllumajandus- ja Toiduametit ja Keskkonnaametit vähemalt viis päeva enne töö alustamist.

(4¹) Riigi poolt korras hoitavatel ühiseesvooludel, mis kattuvad pinnaveekogumiga veeseaduse tähenduses, kavandatavatest maaparandushoiutöödest peab Põllumajandus- ja Toiduamet teavitama Keskkonnaametit vähemalt viis päeva enne tööde alustamist.
[RT I, 17.03.2023, 3- jõust. 01.04.2023]

(5) Maaparandushoiutööde nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 45. Maaparandussüsteemi hooldamine

Maaparandussüsteemi hooldamine on maaparandussüsteemi ja selle maa-ala korrastamine, sealhulgas taimestiku eemaldamine, samuti eesvoolust ja kuivenduskraavist voolutakistuse, risu ning käesoleva seaduse § 44 lõike 5 alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud mahus sette eemaldamine.

§ 46. Maaparandussüsteemi uuendamine

(1) Maaparandussüsteemi uuendamine on selle iganenud või lagunenu osa uuega asendamine või täiendamine, eesvoolust ja kuivenduskraavist käesoleva seaduse § 44 lõike 5 alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud mahus sette eemaldamine ning maaparandussüsteemi osa täiendamine maaparandussüsteemi üldparameetreid oluliselt muutmata.

(2) Riigi poolt korras hoitava ühiseesvoolu uuendamiseks koostatakse käesoleva seaduse § 16 lõike 4 alusel kehtestatud maaparandussüsteemi projekteerimismääruste kohaselt ühiseesvoolu uuendusprojekt. Uuendusprojekti koostamiseks tehtava maaparanduse uurimistöö suhtes kohaldatakse käesoleva seaduse §-s 17 sätestatud nõudeid.

28.07.2023 16:15

Veaparandus. Parandatud ilmne ebatäpsus sõnas "käesoleva" Riigi Teataja seaduse § 10 lõike 3 alusel.

(3) Ühiseesvoolu uuendusprojekti võib koostada käesoleva seaduse § 35 lõike 2 punktides 2 ja 4 nimetatud maaparandusalal tegutsev ettevõtja.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud uuendusprojekt kooskõlastatakse Keskkonnaametiga, kui uuendustööna kavandatakse sette eemaldamist eesvoolust, mis kattub looduskaitse seaduse § 51 lõike 2 alusel lõhe, jõeforelli, meriforelli ja harjuse kudemis- ja elupaikade nimistusse kuuluva veekoguga.

(5) Riigi poolt korras hoitava ühiseesvoolu uuendusprojekti nõuded kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 47. Maaparandussüsteemi toimimise tagamine

(1) Maaparandussüsteemis on keelatud takistada veevoolu ja paisutada vett, kui selleks puudub käesoleva seaduse § 50 kohane Põllumajandus- ja Toiduameti luba või kooskõlastus.

(2) Maaparandussüsteemis ei tohi olla ka looduslikku voolutakistust, sealhulgas koprapaisu.

(3) Maaparandussüsteemi maa-alal on keelatud tekitada üleujutust.

(4) Kuivendusvõrgu maa-alusesse torustikku (edaspidi *drenaaž*) on keelatud juhtida heit- ja sademevett ning muud vett, mis pärineb väljastpoolt drenaaži maa-ala, kui selleks puudub Põllumajandus- ja Toiduameti luba. Kui heit- ja sademeeve või muu vee juhtimiseks on vajalik muu luba, tuleb loa andmine kooskõlastada Põllumajandus- ja Toiduametiga.

(5) Drenaaži maa-alal on keelatud immutada heitvett ja sinna on keelatud rajada istandust, kui selleks puudub Põllumajandus- ja Toiduameti luba. Kui heitvee immutamiseks või istanduse rajamiseks on vajalik muu luba, tuleb loa andmine kooskõlastada Põllumajandus- ja Toiduametiga.

(6) Drenaaži maa-ala maakasutus ei tohi kahjustada drenaaži.

(7) Põllumajandus- ja Toiduamet ei kooskõlasta käesoleva paragrahvi lõikes 4 või 5 nimetatud tegevuse kavatsust ega anna nimetatud tegevuseks luba, kui kavandatava tegevusega kahjustatakse drenaaži või maaparandussüsteemi nõuetekohast toimimist.

(8) Poldrit peab kasutama vastavalt ehitusprojekti ettenähtud režiimile. Ehitusprojekti ettenähtud poldri kasutamise režiimi võib muuta üksnes Põllumajandus- ja Toiduameti loal.

(9) Põllumajandus- ja Toiduamet ei anna luba poldri kasutamise režiimi muutmiseks, kui kavandatava tegevusega kahjustatakse oluliselt poldrit või selle nõuetekohast toimimist.

(10) Põllumajandus- ja Toiduamet otsustab kooskõlastamise, loa andmise või selle andmisest keeldumise kümne päeva jooksul asjakohase taotluse saamisest arvates.

(11) Maaparandussüsteemi omanik teeb käesoleva seaduse § 44 lõike 5 alusel kehtestatud nõuetele vastavad maaparandussüsteemi ja selle maa-ala maaparandushoiutööd, et maaparandussüsteem vastaks selle kasutamise kestel käesoleva seaduse § 5 lõigetes 1–5 sätestatud nõuetele.

§ 48. Eesvoolu kaitsevöönd

(1) Eesvoolu kaitsevöönd on eesvoolualune ning eesvoolu ja sellel paiknevat rajatist ümbritsev maa-ala, mille piires on kinnisasja kasutamine kitsendatud eesvoolu ja sellel paiknevate rajatiste kaitseks, ohutuse tagamiseks ning eesvoolu maaparandushoiutöö tegemise võimaldamiseks.

(2) Eesvoolu kaitsevööndis peab hoiduma tegevusest, mis võib kahjustada eesvoolu ja sellel paiknevat rajatist, takistada selle nõuetekohast toimimist või maaparandushoiutöö tegemist, sealhulgas ei tohi rajada kõrghaljastust ega püsivat piirdeaeda ning tõkestada juurdepääsu eesvoolule ega selle rajatisele.

(3) Eesvoolu kaitsevööndis tohib ehitada muud ehitist, mis ei ole maaparandussüsteemi hoone ega rajatis, üksnes juhul, kui selle ehitamine on ehitusloa menetluse või ehitusteate esitamise käigus Põllumajandus- ja Toiduametiga kooskõlastatud. Kui muu ehitise ehitamine ei eelda ehitusloa olemasolu ega ehitusteate esitamist, võib muu ehitise ehitada üksnes Põllumajandus- ja Toiduameti loal.

(4) Eesvoolu kaitsevööndis ei tohi rajada istandust, kui selleks puudub Põllumajandus- ja Toiduameti luba. Kui istanduse rajamiseks on vajalik muu luba, tuleb selle andmine kooskõlastada Põllumajandus- ja Toiduametiga.

(5) Põllumajandus- ja Toiduamet ei kooskõlasta muu ehitise ehitamise või istanduse rajamise taotlust ega anna luba muu ehitise ehitamiseks või istanduse rajamiseks, kui kavandatav ehitis või istandus segab eesvoolu nõuetekohast toimimist ja eesvoolul nõuetekohase maaparandushoiutöö tegemist.

(6) Avatud eesvoolu kaitsevööndis ei tohi harida maad lähemal kui üks meeter eesvoolu pervest.

(7) Kollektoreesvoolu kaitsevööndis ei tohi maakasutus kahjustada kollektorit ega muud дренаaži.

(8) Kollektoreesvoolu kaitsevööndis ei tohi teha lõhkamis-, puurimis-, kaeve- ega muud sellist tööd pinnases, kui selleks puudub Põllumajandus- ja Toiduameti luba. Kui lõhkamis-, puurimis-, kaeve- ja muu sellise töö pinnases tegemiseks on vajalik muu luba, tuleb loa andmine kooskõlastada Põllumajandus- ja Toiduametiga.

(9) Põllumajandus- ja Toiduamet ei kooskõlasta kollektoreesvoolu kaitsevööndis lõhkamis-, puurimis-, kaeve- ega muu sellise töö pinnases tegemise taotlust ega anna luba nimetatud tegevusteks, kui kavandatud tegevusega kahjustatakse maaparandussüsteemi või selle nõuetekohast toimimist.

(10) Põllumajandus- ja Toiduamet otsustab kooskõlastamise, loa andmise või selle andmisest keeldumise kümne päeva jooksul asjakohase taotluse saamisest arvates.

(11) Lähtudes eesvoolu liigist ja eesvoolu valgala suurusest, kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#) eesvoolu kaitsevööndi ulatuse ja kaitsevööndis tegutsemise korra määrusega.

(12) Andmed eesvoolu kaitsevööndi olemasolu, selle sisu ja ruumilise ulatuse kohta kantakse kitsenduste kaardile.

§ 49. Maaparandushoiu korraldus

(1) Maaparandushoiu kohustus on:

1) maaparandussüsteemi omanikul;

2) maaparandusühistul ulatuses, mis on ette nähtud käesoleva seaduse § 73 kohases maaparandusühistu tegevuskavas.

(2) Riik kui maaparandussüsteemi omanik korraldab maaparandushoidu riigi omandis oleval maal riigivara valitseja või selleks volitatud isiku kaudu.

(3) Riik võib Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile selleks riigieelarvest eraldatud vahendite eest korras hoida ühiseesvoole, mille valgala pindala on suurem kui kümme ruutkilomeetrit.
[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023]

(4) Riigi poolt korras hoitava ühiseesvoolul korraldatakse esmajoones suuremahulise maaparandushoiutöö tegemist, mis tagab nimetatud ühiseesvoolul liigvee äravoolu kuivendusvõrgust või vee juurdevoolu niisutusvõrku.

(5) Riigi poolt korras hoitava ühiseesvoolul väiksema voolutakistuse kõrvaldamise korraldab maaparandussüsteemi omanik.

(6) Riigi poolt korras hoitava ühiseesvoolu korrashoiuks võivad ühiseesvoolu uuendusprojekti koostaja ja maaparandushoiutöö tegija viibida kinnisasjal, millel paikneb maaparandussüsteem, kinnisasja omaniku või tema volitatud esindaja juuresolekul või nende juuresolekuta, kui kinnisasjal viibimise ja toimingute tegemise aeg on kinnisasja omaniku või tema volitatud esindajaga kokku lepitud, ning teha seal vajalikke toiminguid, sealhulgas kavandada või teha nimetatud kinnisasjal paikneval ühiseesvoolul maaparandushoiutööd.

(7) Kinnisasja omanik kõrvaldab Põllumajandus- ja Toidumeti nõudel ja näidatud ulatuses tema kinnisasjal paikneval riigi poolt korras hoitaval ühiseesvoolul maaparandushoiutööd segava piirdeaia ja muu takistuse.

(8) Riigi poolt korras hoitava ühiseesvoolu kaitsevõõndis koprajahi või kopra väljapüügi korraldamiseks sõlmib Põllumajandus- ja Toidumet lepingu kinnisasja omanikuga, jahipiirkonna kasutamiseõiguse luba omava isikuga või kinnisasja omaniku määratud isikuga. Kinnisasja omanikul on kohustus taluda koprajahti või kopra väljapüüki.

(9) Riigi poolt korras hoitavate ühiseesvoolude loetelu kehtestab Vabariigi Valitsus korraldusega.

§ 50. Kinnisasjale, millel paikneb maaparandussüsteem, muu ehitise ehitamine ja sellisel kinnisasjal veetaseme reguleerimine

(1) Kui kinnisasjale, millel paikneb maaparandussüsteem, kavandatakse muud ehitist, mis ei ole maaparandussüsteemi hoone ega rajatis, kooskõlastab ehitusprojekti või ehitusteatise alusel ehitise kavandamise või maaparandussüsteemi või selle eesvoolu kaitseõiguse veetaseme reguleerimise kavatsuse ehitus- või muu loa andja või ehitusteatise menetleja Põllumajandus- ja Toidumetiga.

(2) Eesvoolu kaitseõiguna käsitatakse kuivendussüsteemi suubla osa, mille veetaseme reguleerimine mõjutab maaparandussüsteemi nõuetekohast toimimist. Kaitseõiguse ulatus määratakse maaparandushoiukavas.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud ei kohaldata väikesüsteemi suhtes.

(4) Kui käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud muu ehitise ehitamine ning maaparandussüsteemi ja eesvoolu kaitseõiguse veetaseme reguleerimine ei eelda ehitus- või muu loa olemasolu ega ehitusteatise esitamist, võib kinnisasjale, millel paikneb maaparandussüsteem, ehitada muu ehitise või reguleerida seal maaparandussüsteemi või selle eesvoolu kaitseõiguse veetaseme üksnes Põllumajandus- ja Toidumeti loal.

(5) Põllumajandus- ja Toidumet kooskõlastab käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud dokumendid ja kavatsused või annab lõikes 4 nimetatud loa, kui kavandatava tegevusega ei takistata maaparandussüsteemi nõuetekohast toimimist. Vajaduse korral määrab Põllumajandus- ja Toidumet kooskõlastuse või loa kõrvaltingimused, mis tagavad kinnisasjal ja naaberkinnisasjal paikneva maaparandussüsteemi toimimise, sealhulgas kohustuse muu ehitise ehitamiseks maaparandussüsteem rekonstrueerida ja rekonstrueerimise lõpetamise tähtpäeva.

(6) Põllumajandus- ja Toidumet ei kooskõlasta käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud dokumente ja kavatsusi ega anna luba käesoleva paragrahvi lõikes 4 nimetatud tegevusteks, kui ehitise ehitamise või veetaseme reguleerimisega kahjustatakse maaparandussüsteemi nõuetekohast toimimist.

(7) Põllumajandus- ja Toidumet otsustab kooskõlastamise, loa andmise või selle andmisest keeldumise kümne päeva jooksul asjakohase taotluse saamisest arvates.

§ 51. Maakasutus maaparandussüsteemi maa-alal

(1) Kui kinnisasi paikneb maaparandussüsteemi maa-alal, võib selle kinnisasja sihtotstarvet muuta ning sellel kinnisasjal maakorraldustoimingut teha Põllumajandus- ja Toidumeti eelneva kooskõlastuse alusel.

(2) Kinnisasja kasutusotstarvet võib muuta üksnes Põllumajandus- ja Toidumeti loal. Kinnisasja kasutusotstarbe muutmine käesoleva seaduse tähenduses on maatulundusmaal:

- 1) haritava maa või loodusliku rohumaa muutmine metsamaaks;
- 2) metsamaa muutmine haritavaks maaks või looduslikuks rohumaks;
- 3) haritavale maale või looduslikule rohumaale puittaimedega istanduse rajamine.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud ei kohaldata väikesüsteemi suhtes.

(4) Kui kinnisasjal paikneb reguleeriv võrk ja kinnisasja sihtotstarvet muudetakse selliselt, et maa ei ole enam maatulundusmaa, loetakse maaparandussüsteemi kasutusotstarvet sellel kinnisasjal lõppenuks ning maaparandussüsteemide registreisse ja kitsenduste kaardile tehakse asjakohane muudatus.

(5) Kui kinnisasjal, mille sihtotstarvet kavatsetakse muuta, asuva reguleeriva võrgu osa moodustab maatulundusmaal paikneva reguleeriva võrgu osaga ühise reguleeriva võrgu, kooskõlastab Põllumajandus- ja Toidumet kinnisasja omaniku taotluse sihtotstarbe muutmist arvestades tingimused, et:

- 1) maatulundusmaa sihtotstarbega maal paiknev reguleeriva võrgu osa rekonstrueeritakse iseseisvalt toimivaks ning maaparandussüsteemide registrisse ja kitsenduste kaardile tehakse asjakohane muudatus või
- 2) muudetava sihtotstarbega kinnisasjal paiknev reguleeriva võrgu osa jäetakse toimima koos maatulundusmaal paikneva reguleeriva võrgu osaga.

(6) Käesoleva paragrahvi lõike 5 punktis 2 nimetatud juhul on muudetud sihtotstarbega kinnisasja omanikul käesolevast seadusest tulenev maaparandushoiu kohustus.

(7) Põllumajandus- ja Toiduamet kooskõlastab kinnisasja sihtotstarbe muutmise või kinnisasjal maakorraldustoimingu tegemise taotluse või annab loa kasutusotstarbe muutmiseks, kui sellega ei takistata maaparandussüsteemi nõuetekohast toimimist. Vajaduse korral määrab Põllumajandus- ja Toiduamet kooskõlastuse või loa kõrvaltingimused, mis tagavad kinnisasjal ja naaberkinnisasjal paikneva maaparandussüsteemi toimimise, sealhulgas kohustuse maaparandussüsteem rekonstrueerida ja rekonstrueerimise lõpetamise tähtpäeva.

(8) Põllumajandus- ja Toiduamet ei kooskõlasta kinnisasja sihtotstarbe muutmise või maakorraldustoimingu tegemise taotlust ega anna luba kasutusotstarbe muutmiseks, kui kavandatava tegevusega kahjustatakse maaparandussüsteemi nõuetekohast toimimist.

(9) Põllumajandus- ja Toiduamet otsustab kinnisasja sihtotstarbe muutmise või maakorraldustoimingu tegemise taotluse kooskõlastamise või kasutusotstarbe muutmise loa andmise või selle andmisest keeldumise kümne päeva jooksul asjakohase taotluse saamisest arvates.

§ 52. Avalikult kasutatava tee või avalikes huvides vajaliku tehnovõrgu või -rajatise ehitamisest tulenev maaparandussüsteemi uuendamine

(1) Kui maa-alale, millel paikneb maaparandussüsteem, kavandatakse avalikult kasutatavat teed või avalikes huvides vajalikku tehnovõrku või -rajatist ja käesoleva seaduse §-s 50 sätestatud kooskõlastamise käigus selgub, et maaparandussüsteemi tuleb uuendada, määrab Põllumajandus- ja Toiduamet kinnisasjal ja naaberkinnisasjal paikneva maaparandussüsteemi toimimise tagamiseks maaparandussüsteemi uuendamise tingimused. Põllumajandus- ja Toiduamet võib määrata ka nimetatud tee, tehnovõrgu või -rajatise asukoha maaparandussüsteemis.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud juhul võib maaparandussüsteemi uuendada isik, kes tegutseb käesoleva seaduse § 35 lõike 2 punktis 5 nimetatud maaparandusalal, ja Põllumajandus- ja Toiduameti nõudel maaparandussüsteemi uuendamise omanikujärelevalvet teha isik, kes tegutseb käesoleva seaduse § 35 lõike 2 punktis 3 nimetatud maaparandusalal.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud maaparandussüsteemi uuendamistööd tegev isik uuendab maaparandussüsteemi, arvestades käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tee, tehnovõrgu või -rajatise ehitamist, koostab tehtud töö kohta akti ja teostusjoonise ning esitab nimetatud dokumendid maaparandussüsteemi omanikule ja Põllumajandus- ja Toiduametile viie päeva jooksul uuendamistööde lõpetamisest arvates.

(4) Maaparandussüsteemi uuendamise kulud ning maaparandussüsteemi omanikule käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud tee, tehnovõrgu või -rajatise ehitamise ja maaparandussüsteemi uuendamise käigus tehtud kahju hüvitab nimetatud ehitist ehitav isik.

§ 53. Maaparandussüsteemi lisavee juhtimine

(1) Ehitusloa või muu loa andja kooskõlastab Põllumajandus- ja Toiduametiga ehitusprojekti või taotluse, mille kohaselt soovitakse juhtida väljaspool maaparandussüsteemi koondatud vesi (edaspidi *lisavesi*) eesvoolu või kuivenduskraavi. Väljaspool ehitusloa või muu loa menetlust võib lisavett eesvoolu või kuivenduskraavi juhtida üksnes Põllumajandus- ja Toiduameti loal.

(2) Kui maaparandussüsteemi lisavee juhtimise tõttu suureneb eesvoolu valgala või muutuvad oluliselt valgala hüdrooloogilised karakteristikud, kontrollitakse arvutustega, kas eesvoolu või kuivenduskraavi lisavooluhulga juhtimise korral vastavad eesvoolu ja kuivenduskraavi sängi ristlõike suurus ning eesvoolul ja kuivenduskraavil paikneva rajatise ava suurus nõuetele.

(3) Kui eesvoolu või kuivenduskraavi sängi ristlõike suurus ja eesvoolul või kuivenduskraavil paikneva rajatise ava suurus ei vasta nõuetele, rekonstrueeritakse eesvool ja kuivenduskraav ning nendel paiknev rajatis lisavett juhtida sooviva isiku kulul.

(4) Põllumajandus- ja Toiduamet kooskõlastab eesvoolu lisavee juhtimise kavatsuse või annab lisavee juhtimiseks loa, kui sellega ei kahjustata maaparandussüsteemi nõuetekohast toimimist. Vajaduse korral määrab Põllumajandus- ja Toiduamet kooskõlastuse või loa kõrvaltingimused, mis tagavad kinnisasjal ja naaberkinnisasjal paikneva maaparandussüsteemi toimimise, sealhulgas kohustuse maaparandussüsteem rekonstrueerida ja rekonstrueerimise lõpetamise tähtpäeva.

(5) Põllumajandus- ja Toiduamet ei anna luba eesvoolu või kuivenduskraavi lisavee juhtimiseks, kui lisavee juhtimine ei tulene avalikust huvist ja eeldab maaparandussüsteemi rekonstrueerimist, milleks ei ole saadud maaparandussüsteemi omanikult nõusolekut.

(6) Põllumajandus- ja Toiduamet otsustab kooskõlastamise, loa andmise või selle andmisest keeldumise 60 päeva jooksul asjakohase taotluse saamisest arvates.

(7) Kui lisavee juhtimine tuleneb avalikust huvist, milleks on eelkõige planeeringust tulenev vajadus, kohaldatakse maaparandussüsteemi rekonstrueerimise menetlemise suhtes käesoleva seaduse §-s 28 sätestatud.

(8) Kui lisavee juhtimiseks tuleb eesvool või kuivenduskraav rekonstrueerida, tohib eesvoolu või kuivenduskraavi lisavett juhtida, kui pärast rekonstrueerimistöid on maaparandussüsteemile kasutusluba antud.

(9) Kui selle maaparandussüsteemi ühishoiuks, millesse lisavett juhitakse, on moodustatud maaparandusühistu, osaleb maaparandussüsteemi lisavett juhtiv isik maaparandussüsteemi maaparandushoiukulude katmisel Põllumajandus- ja Toiduameti määratud ulatuses.

(10) Maaparandussüsteemi lisavett juhtiva isiku maaparandushoiukulude suuruse määramise alused ja kulude tasumise täpsema korra kehtestab [valdkonna eest vastutav ministermäärusega](#).

§ 54. Maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppemine

(1) Maaparandussüsteemi kasutusotstarve loetakse lõppenuks, kui maaparandussüsteem on iganenud või lagunenuks või muul põhjusel kaotanud olulise osa oma toimimisvõimest või kui kasutusotstarbe lõppenuks lugemise vajadus tuleneb avalikust huvist.

(2) Maaparandussüsteemi omanik esitab Põllumajandus- ja Toiduametile maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemise taotluse.

(3) Põllumajandus- ja Toiduamet kontrollib kohapeal käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud taotluse põhjendatust esimesel võimalusel, kuid hiljemalt ajaks, kui taotluse saamisest on möödunud kuus kuud.

(4) Põllumajandus- ja Toiduamet teeb maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemise või sellest keeldumise otsuse viie päeva jooksul kohapealse kontrolli tegemisest arvates.

(5) Maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemise korral võib maaparandussüsteemi omanikule kõrvaltingimusena kehtestada kohustuse maaparandussüsteem lammutada, kui maaparandussüsteem võib põhjustada ohtu inimesele, varale või keskkonnale.

(6) Maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemise korral kannab Põllumajandus- ja Toiduamet andmed maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemise kohta maaparandussüsteemide registrisse ning kitsenduste kaardile tehakse asjakohane muudatus.

(7) Maaparandussüsteemi kasutusotstarvet ei loeta lõppenuks, välja arvatud avalikust huvist tuleneval juhul, kui:

- 1) maaparandussüsteemi toimimisvõime ei ole oluliselt vähenenud või
- 2) maaparandussüsteemi toimimisvõimet on võimalik maaparandushoiutööga taastada.

(8) Eesvoolu kasutusotstarvet ei loeta lõppenuks, kui eesvoolu toimimisest sõltub teisel kinnisasjal paikneva maaparandussüsteemi reguleeriva võrgu toimimine.

§ 55. Maaparandushoiukava

(1) Maaparandushoiutöö sihipäraseks korraldamiseks koostatakse vesikonna maaparandushoiukava (edaspidi *maaparandushoiukava*), mis on kooskõlas veeseaduse alusel koostatava asjaomase veemajanduskava (edaspidi *veemajanduskava*) põhimõtetega.

(2) Maaparandushoiukavas kavandatakse veemajanduskava arvestades maaparandussüsteemil tehtavad maaparandushoiutööd ja muud rakendatavad abinõud, mis tagavad:

- 1) maaparandussüsteemi maa-ala sihtotstarbelise kasutamise võimalikkuse;
- 2) käesoleva seaduse § 5 lõigetes 1–5 sätestatud nõuete täitmise.

(3) Maaparandushoiukavas sisalduvale kaardile kantakse maaparandussüsteeme kajastav teave.

(4) Maaparandushoiukavas kajastatakse järgmine teave:

- 1) maaparandussüsteemi maa-ala tegelik kasutamine ja soovitatav kasutamine;
- 2) riigi poolt korras hoitava ühiseesvoolu seisund;
- 3) üle kümne ruutkilomeetri suuruse valgala eesvoolul hajukoormuse levikust mõjutatud lõigud;

- 4) riigi poolt korras hoitavate ühiseesvoolude maaparandushoiutöödeks vajalikud rahalised vahendid;
- 5) eesvoolu kaitseõikude ulatus.

§ 56. Maaparandushoiukava koostamine

- (1) Maaparandushoiukava koostab ja selle täitmist kontrollib Põllumajandus- ja Toiduamet.
- (2) Põllumajandus- ja Toiduametil on õigus saada muult asutuselt ja isikult maaparandushoiukava koostamiseks vajalikku teavet.
- (3) Maaparandushoiukava vaadatakse üle ja vajaduse korral muudetakse vähemalt iga kuue aasta järel.
- (4) Maaparandushoiukava koostamiseks või selle muutmiseks vajaliku maaparandussüsteemi ülevaatuse tegemiseks on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus viibida maaparandussüsteemi omaniku kinnisasjal ning teha vajalikke toiminguid maaparandushoiukava koostamiseks vajalike andmete kogumiseks maaparandussüsteemi omaniku või tema volitatud esindaja juuresolekul või nende juuresolekuta, kui kinnisasjal viibimise ja toimingute tegemise aeg on maaparandussüsteemi omaniku või tema volitatud esindajaga kokku lepitud.
- (5) Maaparandushoiukava nõuded ja maaparandushoiukava koostamise korra kehtestab [valdkonna eest vastutav minister](#)määrusega.

§ 57. Maaparandushoiukava avalikustamine

- (1) Enne avalikustamist kooskõlastatakse maaparandushoiukava Keskkonnaameti ja vesikonna territooriumil asuva kohaliku omavalitsuse üksusega.
- (2) Maaparandushoiukava avalikustatakse võimaluse korral koos veemajanduskavaga vesikonna territooriumil asuvas kohaliku omavalitsuse üksuses, kus korraldatakse kava väljapanek ja arutelu. Maaparandushoiukava väljapaneku kestus on kolm kuud.
- (3) Maaparandushoiukava avaliku väljapaneku ja arutelu koha, alguse ja kestuse teatab Põllumajandus- ja Toiduamet vähemalt üks nädal enne avaliku väljapaneku ja arutelu algust ametlikus võrguväljaandes Ametlikud Teadaanded ning vähemalt ühes üleriigilise levikuga päevalehes.
- (4) Maaparandushoiukavas käsitletud territooriumil asuvate kinnisasjade omanikel, sealsetel elanikel ja teistel isikutel on õigus esitada kava väljapaneku kestel selle kohta parandusi ja täiendusi.
- (5) Kirjalikule ettepanekule vastab Põllumajandus- ja Toiduamet kirjalikult kahe kuu jooksul maaparandushoiukava avaliku väljapaneku lõppemisest arvates.
- (6) Põllumajandus- ja Toiduamet teeb maaparandushoiukava avaliku väljapaneku ja arutelu tulemuste alusel maaparandushoiukavas vajalikud parandused ja täiendused.
- (7) Valdkonna eest vastutav minister kehtestab käskkirjaga maaparandushoiukava, mis avalikustatakse Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi veebilehel.
[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023]

7. peatükk Maaparandusühistu

1. jagu Üldsätted

§ 58. Maaparandusühistu

- (1) Maaparandusühistu on maaparandushoiutööde ühiseks korraldamiseks (edaspidi *ühishoid*) asutatav eraõiguslik juriidiline isik, mille liikmed on ühe või mitme tervikliku maaparandussüsteemi omanikud.
- (2) Ühishoidu tehakse esmajoones ühiseesvoolul, poldri puhul ka pumbajaamas, kaitsetammil ja regulaatoril.
- (3) Lisaks ühishoiule võib maaparandusühistu teha maaparandussüsteemi toimimisega seotud avalikust või maaparandusühistu liikmete ühisest huvist tulenevat tegevust.

§ 59. Maaparandusühistu õigusvõime

- (1) Maaparandusühistu õigusvõime tekib tema kandmisega maaparandusühistute registrisse ja lõpeb maaparandusühistu kustutamisega registrist, kui maaparandusühistel puudub vara.
[RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

(2) Maaparandusühistut ei saa ümber kujundada teist liiki juriidiliseks isikuks.

§ 60. Maaparandusühistu tegevuspiirkond

Maaparandusühistu tegevuspiirkond on maa-ala, millel paikneb üks või mitu maaparandussüsteemi, mille ühishoiuks on maaparandusühistu asutatud.

§ 61. Maaparandusühistu nimi

- (1) Maaparandusühistu nimes kasutatakse täiendit „maaparandusühistu” või lühendit „MPÜ”.
- (2) Ükski muu isik ei tohi oma nimes kasutada sõna „maaparandusühistu” või lühendit „MPÜ”.

2. jagu Maaparandusühistu asutamine

§ 62. Maaparandusühistu asutamise põhimõtted

(1) Maaparandusühistu asutamise suhtes kohaldatakse mittetulundusühingute seaduse 2. peatükis sätestatud, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

(2) Maaparandusühistu asutatakse, kui asutamiskoosolekul on selle poolt üle poole maaparandussüsteemi omanikest või kui korduvasutamiskoosolekul on selle poolt maaparandussüsteemi omanikud, kelle kinnisasjadel paikneb kokku üle poole maaparandussüsteemi maa-ala pindalast või üle poole ühiseesvoolu pikkusest.

(3) Kui maaparandusühistu asutatakse mitme maaparandussüsteemi ühishoiuks, kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud asutamistingimusi maaparandusühistu tegevuspiirkonda kuuluva iga maaparandussüsteemi suhtes.

§ 63. Maaparandusühistu asutamise ettevalmistamine

(1) Maaparandusühistu asutamiseks korraldavad selle asutamisest huvitatud maaparandussüsteemi omanikud (edaspidi *algatajad*) maaparandusühistu asutamise eelse ettevalmistava koosoleku (edaspidi *ettevalmistav koosolek*), taotledes selleks Põllumajandus- ja Toiduametilt maaparandusühistu asutamiseks vajalikud dokumendid.

(2) Algatajad taotlevad Põllumajandus- ja Toiduametilt järgmised dokumendid:

1) maaparandusühistu tegevuspiirkonna kaart, millele märgitakse valgala piir, maaparandussüsteemi maa-ala ja ühiseesvoolu ning muude maaparandussüsteemi ehitiste paiknemine (edaspidi *maaparandusühistu tegevuspiirkonna kaart*);

2) õiend maaparandusühistu tegevuspiirkonnas paikneva maaparandussüsteemi maa-ala ja ühiseesvoolu omanike kohta, milles märgitakse maaparandussüsteemi kood, omaniku nimi ja isiku- või registrikood, omaniku kinnisasjal paikneva maaparandussüsteemi maa-ala pindala ja ühiseesvoolu pikkus ning ühiseesvoolu hoiukohustuse osa suurus (edaspidi *õiend*).

(3) Polderkuivendussüsteemile asutatava maaparandusühistu (edaspidi *poldriühistu*) tegevuspiirkonna kaardile märgitakse lisaks käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 1 nimetatud andmetele:

- 1) selle maa-ala piir, millelt vesi ära pumbatakse;
- 2) selle maa-ala piir, mille kõrgus ületab kaitsetammi harja kõrguse.

(4) Poldriühistu õiendis märgitakse lisaks käesoleva paragrahvi lõike 2 punktis 2 nimetatud andmetele andmed maaparandussüsteemi omanike kohta, kelle kinnisasjal paikneb pumbajaam, kaitsetamm või regulaator.

(5) Õiendis märgitud maaparandussüsteemi omanik on maaparandusühistu põhiliige.

(6) Maaparandusühistu põhiliikme ühiseesvoolu hoiukohustuse osa suurus väljendatakse õiendis protsendina kogu maaparandusühistu tegevuspiirkonnas asuva ühiseesvoolu hoiukohustuse suuruselt ja leitakse tema kinnisasjal paikneva ühiseesvoolu pikkuse ja maaparandussüsteemi maa-ala pindala summa korrumisel sajaga ning saadud tulemuse jagamisel maaparandusühistu tegevuspiirkonnas asuva ühiseesvoolu kogupikkuse ja maaparandussüsteemi maa-ala kogupindala summaga. Maaparandusühistu põhiliikme ühiseesvoolu hoiukohustuse osa suuruse arvutamisel loetakse üks kilomeeter ühiseesvoolu ja üks hektar maaparandussüsteemi maa-ala võrdseks.

(7) Pärast maaparandusühistu tegevuspiirkonna kaardi ja õiendi saamist määravad algatajad ettevalmistava koosoleku toimumise aja ja koha ning teatavad maaparandusühistu asutamise kavatsusest ning ettevalmistava koosoleku toimumise aja ja koha kõigile asutatava maaparandusühistu põhiliikmetele.

(8) Ettevalmistaval koosolekul:

- 1) selgitatakse maaparandusühistu asutamise õiguslikke aluseid, eesmärki ja toimimise põhimõtteid;
- 2) tutvustatakse põhikirja projekti;
- 3) selgitatakse üldkoosolekul häälte jagunemise erinevaid võimalusi;
- 4) määratakse maaparandusühistu asutamiskoosoleku toimumise aeg ja koht;
- 5) määratakse põhikirja kohta ettepanekute esitamise tähtpäev.

§ 64. Maaparandusühistu asutamine

(1) Asutamiskoosolek toimub mitte varem kui üks kuu pärast ja mitte hiljem kui neli kuud pärast ettevalmistava koosoleku toimumist. Algatajad teavitavad asutamiskoosoleku toimumisest kõiki asutatava maaparandusühistu põhiliikmeid vähemalt 20 päeva ette.

(2) Asutamiskoosolekul on igal asutatava maaparandusühistu põhiliikmel üks hää. Kui kinnisasi kuulub mitmele isikule, siis on neil ühine hää.

(3) Asutamiskoosolek on otsustusvõimeline, kui sellel osaleb üle poole asutatava maaparandusühistu põhiliikmetest.

(4) Maaparandusühistu asutatakse, kui asutamise poolt hääletab üle poole asutatava maaparandusühistu põhiliikmetest.

(5) Muud asutamiskoosoleku otsused võetakse vastu asutamiskoosolekul osalenud põhiliikmete poolthäälte enamusega.

(6) Asutamiskoosolekul otsustatakse häälte edasine jagunemine üldkoosolekutel ühel käesoleva seaduse § 70 lõikes 1 sätestatud põhimõttel.

(7) Asutamiskoosolekul võetakse vastu maaparandusühistu põhikiri ning valitakse maaparandusühistu juhatus.

(8) Asutamiskoosolek protokollitakse. Protokolli kantakse asutamiskoosoleku toimumise aeg ja koht, ettevalmistava koosoleku toimumise aeg ja asutamiskoosoleku toimumisest teavitamise aeg, asutamiskoosolekul tehtud otsused, maaparandusühistu asutamise poolt hääletanud isikute nimed ja hääletustulemused ning muu otsuse hääletustulemused. Protokollile kirjutavad alla asutamiskoosoleku juhataja ja protokollija. Protokolli lahutamatuks osaks on asutamiskoosolekust osa võtnud isikute nimekiri koos nende allkirjadega.

(9) Kui asutamiskoosolek ei olnud otsustusvõimeline, võivad algatajad kokku kutsuda korduvasutamiskoosoleku, arvestades käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud. Korduvasutamiskoosolek on otsustusvõimeline sellel osalevate põhiliikmete arvust olenemata.

(10) Maaparandusühistu asutatakse korduvasutamiskoosolekul, kui asutamise poolt hääletavad asutatava maaparandusühistu põhiliikmed, kelle kinnisajadel paikneb kokku üle poole maaparandussüsteemi maa-ala pindalast või üle poole ühiseesvoolu pikkusest.

(11) Korduvasutamiskoosolekule kohaldatakse käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 5–8 sätestatud.

§ 65. Maaparandusühistu põhikiri

Põhikirjas määratakse lisaks mittetulundusühingute seaduses põhikirja kohta sätestatule kindlaks:

- 1) käesoleva seaduse § 58 lõikes 3 nimetatud tegevuseks vajaliku makse suuruse määramise alused;
- 2) häälte jagunemine üldkoosolekul ühel käesoleva seaduse § 70 lõikes 1 sätestatud põhimõttel.

§ 66. Maaparandusühistu kandmine maaparandusühistute registrisse ja maaparandusühistu tegevuspiirkonna andmete kandmine kitsenduste kaardile

(1) Maaparandusühistu kandmiseks maaparandusühistute registrisse esitatakse registripidajale mittetulundusühingute seaduses sätestatud dokumendid, kusjuures asutamislepingut asendab asutamiskoosoleku protokoll, maaparandusühistu tegevuspiirkonna kaart ja õiend. Kui asutamisohtus võeti vastu korduvasutamiskoosolekul, siis esitatakse registripidajale ka esimese asutamiskoosoleku protokoll.

(2) Maaparandusühistu tegevuspiirkonna kaart ja õiend esitatakse registripidajale elektrooniliselt äriregistri seaduse § 7 lõike 2 punkti 1 alusel kehtestatud korras.

[RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

(3) Pärast maaparandusühistu kandmist maaparandusühistute registrisse teavitab registripidaja kande tegemisest Põllumajandus- ja Toiduametit, kes edastab maaparandusühistu tegevuspiirkonna andmed kitsenduste kaardile kandmiseks.

3. jagu

Maaparandusühistu liikmed ja juhtimine

§ 67. Maaparandusühistu liikmed

- (1) Maaparandusühistu põhiliige on maaparandusühistu liige maaparandusühistu õigusvõime tekkimisest alates.
- (2) Maaparandussüsteemi laiendamise või maakorraldustoimingu tegemise tagajärjel maaparandusühistu tegevuspiirkonnas toimunud muutuse korral loetakse maaparandussüsteemi omanik maaparandusühistu põhiliikmeks maaparandussüsteemi kasutusloa kättetoimetamisest või riigi maakatastris kinnisasja registreerimisest ja maakorraldusest tulenenud muudatuste kinnistusraamatusse kandmisest arvates.
- (3) Maaparandusühistu vabatahtlikuks liikmeks võib astuda isik, kelle kinnisasjal ei asu maaparandussüsteemi, kuid kes saab kasu või hakkab kasu saama maaparandusühistu põhikirjalisest tegevusest. Vabatahtliku liikme vastuvõtmisele, väljaastumisele ja väljaarvamisele kohaldatakse mittetulundusühingute seaduse §-des 13–17 sätestatud.
- (4) Maaparandusühistu põhiliikme kinnisasja võõrandamise korral lähevad maaparandusühistu põhiliikme õigused ja kohustused omandajale üle alates omandi üleminekust.
- (5) Maaparandusühistu põhiliikme pärandi vastu võtnud pärija maaparandusühistu põhiliikmeks saamise päevaks loetakse pärandi avanemise päev.
- (6) Maaparandusühistu liikme liikmesus lõpeb päeval, millal Põllumajandus- ja Toiduamet teeb tema kinnisasjal paikneva maaparandussüsteemi osa kohta maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemise otsuse.
- (7) Maaparandusühistu liige teatab maaparandusühistule oma elu- või asukoha aadressi ning telefoninumbri ja elektronposti aadressi selle olemasolul.
- (8) Maaparandusühistu liikmel on kohustus taluda oma kinnisasjal ühistu tegevuskavas ettenähtud ühishoidu ja muud tegevuskavas märgitud tegevust ning kõrvaldada ühistu juhatuse põhjendatud nõudel oma kinnisasjal kõik ühishoidu ja tegevuskavas märgitud muid tegevusi segavad takistused.
- (9) Maaparandusühistu liikmel on õigus saada juhatuselt teavet maaparandusühistu tegevuse kohta ja tutvuda maaparandusühistu dokumentidega.

§ 68. Riik maaparandusühistu liikmena

- (1) Riik osaleb maaparandusühistus üksnes põhiliikmena.
- (2) Asutaja- ja liikmeõigusi maaparandusühistus teostab see ministeerium või ministri volitusel valitsemisala asutus, kelle valitsemisel olevatel maaparandusühistu tegevuspiirkonnas asuvatel riigi kinnisasjadel paikneva maaparandussüsteemi maa-ala pindala ja ühiseesvoolu pikkuse summa on kõige suurem. Maaparandussüsteemi maa-ala pindala ja ühiseesvoolu pikkuse summa arvutamisel loetakse üks kilomeeter ühiseesvoolu ja üks hektar maaparandussüsteemi maa-ala võrdseks.
- (3) Maaparandusühistus, mille tegevuspiirkonnas on riigi omandis olevast maast üksnes maareformi seaduse § 31 lõikes 2 nimetatud maa, teostab maaparandusühistu liikmeõigusi Regionaal- ja Põllumajandusministeerium või ministri volitusel valitsemisala asutus.
[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023]
- (4) Liikmeõigused lähevad teisele liikmeõiguste teostajale üle alates 1. jaanuarist üldjuhul vähemalt aasta pärast liikmeõiguste üleminekut tinginud asjaolu ilmnemist.
- (5) Kui maaparandusühistu tegevuspiirkonnas olevad riigi kinnisasjad on mitme riigivara valitseja valitseda, kooskõlastab asutaja- ja liikmeõiguste teostaja asutaja- ja liikmeõiguste teostamist käsitlevad otsused teiste riigivara valitsejatega.
- (6) Regionaal- ja Põllumajandusministeerium võib maaparandusühistu asutaja- ja liikmeõigusi teostama volitada valitsemisala asutuse. Kliimaministeerium võib maaparandusühistu asutaja liikmeõigusi teostama volitada valitsemisala asutuse või riigitulundusasutuse.
[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023]
- (7) Maaparandusühistu asutajaõiguste teostajal on kõik seadusest tulenevad maaparandusühistu asutaja õigused ja kohustused ning maaparandusühistus liikmeõiguste teostajal on kõik seadusest tulenevad maaparandusühistu liikme õigused ja kohustused.

§ 69. Maaparandusühistu juhtimine

(1) Maaparandusühistu juhtimisele kohaldatakse mittetulundusühingute seaduse 4. peatükis sätestatud, arvestades käesoleva seaduse erisusi.

(2) Kui maaparandusühistu üldkoosoleku päevakorras on põhikirja muutmine, maaparandusühistu tegevuskava või maaparandusühistu korrigeeritud tegevuskava kehtestamine või majandusaasta aruande kinnitamine, märgitakse üldkoosoleku kokkukutsumise teates koht, kus on võimalik tutvuda põhikirja, maaparandusühistu tegevuskava või maaparandusühistu korrigeeritud tegevuskava eelnõuga või majandusaasta aruandega, ja nimetatud dokumentidega tutvumise kord.

(3) Kui maaparandusühistu liige on teatanud juhatusel käesoleva seaduse § 67 lõikes 7 nimetatud elektronposti aadressi, siis saadetakse üldkoosoleku toimumise teade ning käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud dokumendid ja muud asjakohased dokumendid sellel aadressil.

(4) Üldkoosoleku otsused võetakse vastu üldkoosolekul osalenud liikmete poolthääle enamusega.

(5) Üldkoosoleku läbiviimiseks ning maaparandussüsteemi piiri muutumisel ja maakorraldustoimingu tegemisel põhilikme ühisesvoolu hoiukohustuse arvestamiseks on maaparandusühistul õigus taotleda Põllumajandus- ja Toidumajanduse tegevuspiirkonna kohta maaparandusühistu tegevuspiirkonna kaardi ja õiendi väljastamist. Õiendis märgitakse ka maaparandusühistu igale põhilikmele kuuluv hääle arv, lähtudes põhikirjas määratud hääle jagunemisest.

§ 70. Häälte jagunemine üldkoosolekul

(1) Häälte jagunemine üldkoosolekul järgmistest põhimõtetest:

- 1) igal maaparandusühistu liikmel on üks hääl;
- 2) maaparandusühistu liikme hääle arv sõltub õiendis märgitud ühisesvoolu hoiukohustuse osa suurusest;
- 3) maaparandusühistu liikmel on hääli võrdeliselt tema kinnisasjal paikneva maaparandussüsteemi maa-ala pindalaga.

(2) Maaparandusühistu liikmete üldkoosolekul on igal maaparandusühistu liikmel vähemalt üks hääl.

(3) Kui üldkoosolekul osaleb rohkem kui kaks liiget, võib ühel maaparandusühistu liikmel olla kuni kaks viiendikku hääle üldarvust.

(4) Kui kinnisasi kuulub mitmele isikule, siis on neil ühine hääl.

§ 71. Põhimõtted omavahelistes suhetes

Maaparandusühistu liikmed järgivad omavahelistes suhetes ja suhetes maaparandusühistuga hea usu põhimõtet ning arvestavad üksteise õigustatud huve.

§ 72. Maaparandusühistu juhatuse õigused ja kohustused

(1) Juhatusel on õigus:

- 1) nõuda liikmelt kohustuste täitmist;
- 2) rakendada oma kohustused täitmata jätnud liikme suhtes seadusest tulenevaid mõjutusvahendeid.

(2) Juhatus teeb lisaks mittetulundusühingute seaduses sätestatud järgmisi toiminguid:

- 1) korraldab maaparandusühistu tegevuskava koostamist;
- 2) tagab maaparandusühistu tegevuskavas kirjeldatud tähtaegse ja nõuetekohase ühishoiu;
- 3) tagab maaparandusühistu kasutuses olevate ehitiste ja seadmete maaparandusühistu huve arvestava kasutamise;
- 4) annab liikmele selle õigustatud huvi korral asjakohast teavet ja võimaldab tal tutvuda maaparandusühistu dokumentidega;
- 5) tagab põldri kasutamise ehitusprojekti ettenähtud režiimi kohaselt.

(3) Juhatus võib keelduda teabe andmisest ja dokumentide esitamisest, kui on alust eeldada, et see võib oluliselt kahjustada teise maaparandusühistu liikme või kolmanda isiku õigustatud huve.

§ 73. Maaparandusühistu tegevuskava

(1) Maaparandusühistu tegevuspiirkonnas asuva maaparandussüsteemi ühishoiuks ja muude vajalike toimingute otstarbekamaks tegemiseks korraldab juhatus maaparandusühistu tegevuskava koostamist.

(2) Maaparandusühistu tegevuskava peab olema kooskõlas käesoleva seaduse § 57 lõike 7 alusel kehtestatud maaparandushoiukavaga.

(3) Maaparandusühistu tegevuskava koostamiseks või selle muutmiseks vajaliku maaparandussüsteemi ülevaatusi tegemiseks on maaparandusühistu juhatusel või tema volitatud isikul õigus viibida ning teha vajalikke toiminguid maaparandusühistu tegevuspiirkonda kuuluval kinnisasjal selle omaniku või tema volitatud

esindaja juuresolekul või nende juuresolekuta, kui kinnisasjal viibimise ja toimingute tegemise aeg on kinnisasja omaniku või tema volitatud esindajaga kokku lepitud.

(4) Maaparandusühistu tegevuskavas määratakse:

- 1) ühiselt korras hoitavad ehitised;
- 2) ühishoiu mahud aastate kaupa ja nendeks kavandatavate rahaliste vahendite suurus;
- 3) ühishoiu ajakava;
- 4) liikmete ühiseesvoolude ühishoiu osa suurus;
- 5) vajaduse korral liikmete muude maaparandussüsteemi ehitiste ühishoiu osa suurus;
- 6) liikmete ühishoiukulude tasumise tähtpäev;
- 7) maaparandusühistu tegevuskava kehtimise tähtaeg.

(5) Maaparandusühistu tegevuskava osa on maaparandusühistu tegevuspiirkonna kaart, millel tähistatakse ühiselt korras hoitavad maaparandussüsteemi ehitised ning märgitakse ühishoidu käsitlevad asjakohased andmed, sealhulgas ühiseesvoolu kallas, millel kavandatakse põhiline ühishoid, eesvoolu niidetavad kaldad ja puittaimestikuga kaldad.

(6) Maaparandusühistu tegevuskava kehtestab maaparandusühistu üldkoosolek.

(7) Maaparandusühistu tegevuskava koostatakse vähemalt kaheks aastaks.

§ 74. Majandusaasta aruanne

Maaparandusühistu esitab majandusaasta aruande mittetulundusühingute seaduse § 36 lõigete 5 ja 5¹ kohaselt ilma põhitegevusala andmeteta elektrooniliselt äriregistri seaduse § 7 lõike 2 punkti 1 alusel kehtestatud korras. [RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

4. jagu

Maaparandusühistu liikmete maksed

§ 75. Maaparandusühistu põhiliikme osamaks ja liikme liikmemaks

(1) Maaparandusühistu põhiliikme osamaks on ühekordne makse maaparandusühistu asutamise- ja tegevuskulude katteks.

(2) Maaparandusühistu põhiliikme osamaksu suurus määratakse käesoleva seaduse § 63 lõikes 6 sätestatud alusel.

(3) Maaparandusühistu põhiliige tasub osamaksu põhikirjas määratud korras ja tähtpäevaks.

(4) Maaparandusühistu põhiliikme maaparandusühistust lahkumise korral osamaksu ei tagastata.

(5) Maaparandusühistu võib põhikirjaga ette näha maaparandusühistu liikmete liikmemaksu tasumise kohustuse või selle kehtestamise korra.

§ 76. Maaparandushoiukulud

(1) Maaparandussüsteemi ühishoiukulud (edaspidi *maaparandushoiukulud*) on maaparandusühistu tegevuskava alusel ühishoiuks vajalikud kulud.

(2) Maaparandusühistu tegevusaasta maaparandushoiukulude suurus ja põhiliikme osalus maaparandushoiukuludes ning osaluse tasumise tähtpäev määratakse maaparandusühistu tegevuskavas.

(3) Maaparandusühistu põhiliikme osa suurus ühiseesvoolu hoiukohustuses määratakse käesoleva seaduse § 63 lõikes 6 sätestatud alusel.

§ 77. Poldriühistu pumbajaama ja regulaatori ning kaitsetammi hoiukulud

(1) Poldrit teenindava pumbajaama ja regulaatori hoiukulu tasuvad kõik maaparandusühistu põhiliikmed, kelle kinnisasjalt vesi ära pumbatakse. Hoiukulu suurus määratakse võrdeliselt selle maa-ala suurusega, millelt vesi ära pumbatakse.

(2) Poldri kaitsetammi, sealhulgas nõlvade hoiukulu tasuvad kõik maaparandusühistu põhiliikmed, kelle kinnisasja maapinna kõrgus ei ületa kaitsetammi harja kõrgust, võrdeliselt nimetatud maa-ala suurusega.

(3) Kaitsetammil paikneva tee hoiukulud kannab tee omanik.

§ 78. Poldriühistu veetaseme reguleerimise kulu

- (1) Veetaseme reguleerimise kulu tasuvad kõik isikud, kelle kinnisasjalt vesi ära pumbatakse, võrdeliselt selle maa-ala suurusega, millelt vesi ära pumbatakse.
- (2) Veetaseme reguleerimise kulu kohta peetakse poldriühistu raamatupidamises eraldi arvestust.

§ 79. Maksete viivised ja tasumata maksed

- (1) Kui kinnisasja omanik viivitab käesoleva seaduse ja maaparandusühistu põhikirjaga määratud maksete tasumisega, võib maaparandusühistu juhatus nõuda temalt viivist võlaõigusseaduse § 113 lõikes 1 sätestatud alusel ja määras.
- (2) Kinnisasja võõrandamise korral, välja arvatud täite- ja pankrotimenetluses, vastutab selle omandaja maaparandusühistu ees käendajana võõrandaja maaparandusühistu liikmesusest tulenevate sissenõutavaks muutunud kohustuste eest.
- (3) Tasutud maksete ja maaparandushoiukulude puhul on kinnisasja omandajal tagasinõudeõigus kinnisasja võõrandaja vastu.

5. jagu

Maaparandusühistu lõpetamine

§ 80. Maaparandusühistu lõpetamine

- (1) Maaparandusühistu lõpetamisele kohaldatakse mittetulundusühingute seaduse 5. peatükis sätestatud, arvestades käesoleva seaduse erisusi.
- (2) Üldkoosolekul on maaparandusühistu lõpetamise otsus vastu võetud, kui selle poolt on hääletanud maaparandusühistu põhiliikmed, kellel kokku on hääli üle kahe kolmandiku kõigi maaparandusühistu põhiliikmete häälte üldarvust.
- (3) Maaparandusühistu sundlõpetatakse, kui maaparandussüsteemi kasutusotstarve käesoleva seaduse kohaselt lõpeb.
- (4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 sätestatud alusel maaparandusühistu sundlõpetamise algatamiseks saadab Põllumajandus- ja Toiduamet maaparandussüsteemi kasutusotstarbe lõppenuks lugemise otsuse registripidajale.

6. jagu

Maaparandusühistute ühinemine ja maaparandusühistu jagunemine

§ 81. Maaparandusühistute ühinemine ja maaparandusühistu jagunemine

- (1) Maaparandusühistute ühinemisele ja maaparandusühistu jagunemisele kohaldatakse mittetulundusühingute seaduse 6. peatükis sätestatud, arvestades käesoleva seaduse erisusi.
- (2) Jagunemise korral peab iga omandava maaparandusühistu tegevuspiirkonnas olema vähemalt üks terviklik maaparandussüsteem.
- (3) Ühinemise või jagunemise kandmiseks maaparandusühistute registrisse esitatakse registripidajale avaldus ning lisaks mittetulundusühingute seaduses ettenähtud dokumentidele maaparandusühistu tegevuspiirkonna kaart ja õiend. Õiendis märgitakse maaparandusühistu igale põhiliikmele kuuluv häälte arv, lähtudes põhikirjas määratud häälte jagunemisest.

7. jagu

Maaparandusühistute register

§ 82. Maaparandusühistute registri pidamine

- (1) Maaparandusühistute register on mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri osa, mille suhtes kohaldatakse mittetulundusühingute ja sihtasutuste registri kohta õigusaktides sätestatud, arvestades käesoleva seaduse erisusi.
- (2) Maaparandusühistute registrit peab ja registri kandeid teeb Tartu Maakohtu registriosakond.

(3) [Kehtetu -RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

(4) Üldkoosoleku otsuse alusel registri kande tegemiseks esitab maaparandusühistu maaparandusühistute registrile koos muude kande aluseks olevate dokumentidega Põllumajandus- ja Toiduameti õiendi, mis ei ole antud varem kui seitse tööpäeva enne üldkoosoleku toimumise päeva.
[RT I, 05.05.2022, 1- jõust. 01.02.2023]

8. peatükk Maaparandusseire

§ 83. Maaparandusseire ja selle tulemuste avalikustamine

(1) Maaparandusseire on kuivendatud maatulundusmaa kuivendusseisundi, põllumajandusmaa lubjatarbe ning maaparanduse ja maakasutuse keskkonnamõju järjepidev jälgimine, mis hõlmab vaatlusi ja analüüsi ning vaatlusandmete töötlemist.

(2) Maaparandusseiret korraldavad:

1) Põllumajandus- ja Toiduamet – maa kuivendusseisundi ja maaparanduse keskkonnamõju puhul;
2) Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi hallatav asutus, kelle ülesanne on koordineerida ja arendada põllu- ja maamajanduse valdkonna teadmussiiret, nõuandeteenust ja innovatsiooni toetavat tegevust – maa lubjatarbe ja maakasutuse keskkonnamõju puhul.
[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023]

(3) Seiret tegev isik võib seireks vajalikke tegevusi teha üksnes kinnisasja omaniku nõusolekul.

(4) Maaparandusseire käigus võetud proove võib analüüsida selleks akrediteeritud isik või asutus.

(5) Proovide võtmise ja analüüsimisega seotud kulud kaetakse riigieelarves Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile selleks ettenähtud vahendite arvelt.
[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023]

(6) Seire tulemused avalikustatakse käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud asutuste veebilehtedel ning lisaks võib need avaldada paberkanjal.

9. peatükk Riiklik ja haldusjärelevalve

§ 84. Riiklik ja haldusjärelevalve

Riiklikku ja haldusjärelevalvet käesoleva seaduse ja selle alusel kehtestatud õigusaktide nõuete täitmise üle teostab Põllumajandus- ja Toiduamet (edaspidi selles peatükis *korrakaitseorgan*).

§ 85. Riikliku järelevalve erimeetmed

Korrakaitseorgan võib käesolevas seaduses sätestatud riikliku järelevalve teostamiseks kohaldada korrakaitseaduse §-des 30, 32 ja 49–51 sätestatud riikliku järelevalve erimeetmeid korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras.

§ 86. Riikliku ja haldusjärelevalve erisused

(1) Korrakaitseorgan võib järelevalve käigus vajaduse korral avada kaetud konstruktsiooni.

(2) Järelevalve käigus võetud kontrollproovi analüüsib selleks akrediteeritud isik või asutus.

10. peatükk Vastutus

§ 87. Maaparandussüsteemi ehitamisega seotud kohustuste täitmata jätmise

(1) Maaparandussüsteemi omaniku poolt maaparandussüsteemi ehitusloata ehitamise eest või omanikujärelevalve nõuete rikkumise eest – karistatakse rahaträhviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

§ 88. Nõuetele mittevastava maaparandussüsteemi projekteerimine

(1) Ehitusprojekti koostamise eest, kui see on põhjustanud projekti järgi ehitatud maaparandussüsteemi mittenõuetekohase toimimise, – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

§ 89. Maaparandussüsteemi ehitamise nõuete rikkumine

(1) Ehitaja poolt maaparandussüsteemi ehitamise nõuete rikkumise eest, kui see on põhjustanud maaparandussüsteemi mittenõuetekohase toimimise, – karistatakse rahatrahviga kuni 300 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 32 000 eurot.

§ 90. Keelatud tegevus maaparandussüsteemil ja eesvoolu kaitsevööndis

(1) Käesoleva seaduse §-s 47 või 48 sätestatud keelatud tegevuse eest maaparandussüsteemil või eesvoolu kaitsevööndis, kui see on põhjustanud maaparandussüsteemi mittenõuetekohase toimimise, – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 20 000 eurot.

§ 91. Maaparandushoiutöö nõuete rikkumine

(1) Maaparandushoiutöö nõuete rikkumise eest, kui see on põhjustanud maaparandussüsteemi mittenõuetekohase toimimise, – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 20 000 eurot.

§ 92. Käesoleva seaduse §-des 47, 48, 50, 51 ja 53 sätestatud loanõude rikkumine

(1) Käesoleva seaduse §-s 47, 48, 50, 51 või 53 sätestatud loanõude rikkumise eest, kui see on põhjustanud maaparandussüsteemi mittenõuetekohase toimimise, – karistatakse rahatrahviga kuni 200 trahviühikut.

(2) Sama teo eest, kui selle on toime pannud juriidiline isik, – karistatakse rahatrahviga kuni 20 000 eurot.

§ 93. Menetlus

Käesoleva seaduse §-des 87–92 sätestatud väärtegade kohtuväline menetleja on Põllumajandus- ja Toiduamet.

11. peatükk Rakendussätted

§ 94. Maaparandusalal tegutsevate ettevõtjate register ja maaparandussüsteemide register

(1) Käesoleva seaduse § 38 lõikes 1 nimetatud maaparandusalal tegutsevate ettevõtjate registrina käsitatakse enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud õigusaktide alusel asutatud maaparandusalal tegutsevate ettevõtjate registrit.

(2) Käesoleva seaduse § 39 lõikes 1 nimetatud maaparandussüsteemide registrina käsitatakse enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud õigusaktide alusel asutatud maaparandussüsteemide registrit.

§ 95. Enne käesoleva seaduse jõustumist maaparandusalal tegutsenud isiku teatamiskohustus

(1) Käesoleva seaduse §-s 35 sätestatud teatamiskohustus loetakse täidetuks, kui ettevõtjal oli enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud maaparandusseaduse kohaselt asjaomasel maaparandusalal tegutsemiseks teatamiskohustus täidetud.

(2) Ettevõtja heaks töötav vastutav spetsialist annab kinnituse oma õigussuhte kohta ettevõtjaga 120 päeva jooksul käesoleva seaduse jõustumisest arvates. Andmete tähtaegselt esitamata jätmise korral loetakse, et ettevõtja teatamiskohustus ei ole täidetud.

§ 96. Olemasolev maaparandusühistu

(1) Enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud maaparandusseaduse alusel asutatud maaparandusühistu, kes soovib jätkata tegevust maaparandusühistuna käesoleva seaduse tähenduses, viib oma põhikirja ja tegevuse käesoleva seaduse nõuetega vastavusse. Maaparandusühistuna tegevuse jätkamine otsustatakse üldkoosolekul osalenud põhiliikmete poolthäälte enamusega.

(2) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud maaparandusühistu esitab maaparandusühistute registri pidajale nõuetega vastavusse viidud põhikirja, üldkoosoleku protokoll, õiendi, Põllumajandusameti arvamuse selle kohta, kas põhikirja vastab käesoleva seaduse nõuetele, ja maaparandusühistute registrisse kandmise avalduse 2019. aasta 31. detsembriks.

(3) Enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud maaparandusseaduse alusel asutatud maaparandusühistu, kes ei kujunda ennast ümber maaparandusühistuks käesoleva seaduse tähenduses, jätkab tegevust mittetulundusühinguna ning muudab oma nime ja põhikirja 2019. aasta 31. detsembriks, arvestades käesolevast seadusest ja mittetulundusühingute seadusest tulenevaid nõudeid.

(4) Enne käesoleva seaduse jõustumist kehtinud maaparandusseaduse alusel asutatud maaparandusühistu suhtes kohaldatakse käesolevas seaduses maaparandusühistu kohta sätestatud alates käesoleva seaduse jõustumisest, kusjuures:

- 1) ühistu kohustuslikke liikmeid käsitatakse ühistu põhiliikmetena käesoleva seaduse tähenduses;
- 2) üldkoosolekul hääleõiguse jagunemise, ühistu liikmete kohustuste ja aastakava puhul lähtutakse maaparandusühistu põhikirjas sätestatust.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud maaparandusühistu suhtes kohaldatakse käesolevas seaduses maaparandusühistu kohta sätestatud kuni mittetulundusühingute ja sihtasutuste registris lõike 3 kohaste muudatuste tegemiseni, kuid mitte kauem kui 2019. aasta 31. detsembrini.

§ 97. Jätakuvalt riigi omandis oleva maal asuva maaparandussüsteemi

Maareformi seaduse § 31 lõikes 2 nimetatud maal asuva maaparandussüsteemi suhtes teostab käesolevas seaduses sätestatud riigivara valitseja õigusi ja kohustusi Regionaal- ja Põllumajandusministeerium või ministri volitusel valitsemisala asutus.

[RT I, 30.06.2023, 1- jõust. 01.07.2023]

§ 98. Enne käesoleva seaduse jõustumist ehitatud maaparandussüsteemi kasutusluba

Enne käesoleva seaduse jõustumist ehitatud ja maaparandussüsteemide registrisse kantud maaparandussüsteemidele loetakse maaparandussüsteemi kasutusluba antuks.

§ 99. Kasutusloa andmine enne 2003. aasta 1. juulit ehitatud maaparandussüsteemile, mille andmed on nähtavad olemasoleval kaardil, kuid mis on maaparandussüsteemide registrisse kandmata

(1) Enne 2003. aasta 1. juulit ehitatud maaparandussüsteemile, mis on maaparandussüsteemide registrisse kandmata, loetakse kasutusluba antuks, kui:

- 1) maaparandussüsteem on ohutu;
- 2) maaparandussüsteemi reguleeriv võrk tagab mulla veerežiimi, mis sobib maaviljeluseks;
- 3) maaparandussüsteemi eesvool tagab liigvee äravoolu kuivendusvõrgust või vee juurdevoolu niisutusvõrku;
- 4) olemasolevalt kaardilt on nähtavad käesoleva seaduse § 101 lõike 1 punktides 2–6 nimetatud andmed;
- 5) maaparandussüsteemi avatud eesvool on kantud Eesti topograafia andmekogusse (edaspidi *topograafia andmekogu*).

(2) Käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 2 ja 3 sätestatud nõuded loetakse täidetuks, kui Põllumajandus- ja Toiduameti hinnangul saab maaparandussüsteemi nimetatud nõuetega vastavusse viia maaparandushoiutöö tegemisega. Vajaduse korral kooskõlastab Põllumajandus- ja Toiduamet maaparandushoiutöö tingimused asutusega, kelle seadusest tulenev pädevus on seotud kasutusloa andmise esemega.

(3) Põllumajandus- ja Toiduamet kannab maaparandussüsteemi kohta käesoleva seaduse § 101 lõike 1 punktides 2–6 nimetatud andmed maaparandussüsteemide registrisse ning esitab maaparandussüsteemi andmed kitsenduste kaardile kandmiseks viie päeva jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud hinnangu andmisest arvates.

(4) Põllumajandus- ja Toiduamet teavitab maaparandussüsteemi omanikku käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud maaparandussüsteemi maaparandussüsteemide registrisse kandmisest viie päeva jooksul kande tegemisest arvates.

(5) Põllumajandus- ja Toiduamet teavitab maaparandussüsteemi omanikku enne 2003. aasta 1. juulit ehitatud maaparandussüsteemist, mis ei ole kantud maaparandussüsteemide registrisse ja mis tuleks Põllumajandus- ja Toiduameti hinnangul käesoleva paragrahvi lõike 1 punktides 1–3 sätestatud nõuetega vastavusse viimiseks rekonstrueerida, ning teeb maaparandussüsteemi omanikule ettepaneku esitada maaparandussüsteemi rekonstrueerimiseks projekteerimistingimuste taotlus kolme kuu jooksul Põllumajandus- ja Toiduameti teavitusest arvates.

(6) Põllumajandus- ja Toiduamet annab projekteerimistingimused käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud maaparandussüsteemi kohta, mille eesvool kajastub topograafia andmekogus, kui maaparandussüsteemi omanik, kelle omandis on üle poole maaparandussüsteemi ühiseesvoolu kogupikkusest või üle poole maaparandussüsteemi maa-ala pindalast, on maaparandussüsteemi rekonstrueerimiseks esitanud käesoleva seaduse § 12 kohase projekteerimistingimuste taotluse.

(7) Põllumajandus- ja Toiduamet kannab käesoleva paragrahvi lõikes 5 nimetatud maaparandussüsteemi kohta, mille eesvool kajastub topograafia andmekogus, käesoleva seaduse § 101 lõike 1 punktides 2–6 nimetatud andmed maaparandussüsteemide registrisse ning esitab maaparandussüsteemi andmed kitsenduste kaardile kandmiseks viie päeva jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud projekteerimistingimuste taotluse saamisest arvates.

(8) Põllumajandus- ja Toiduamet annab projekteerimistingimused 30 päeva jooksul käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud projekteerimistingimuste taotluse saamisest arvates. Projekteerimistingimustega määrab Põllumajandus- ja Toiduamet maaparandussüsteemi rekonstrueerimise lõpetamise tähtpäeva.

(9) Kui enne käesoleva paragrahvi lõikes 6 nimetatud projekteerimistingimuste andmise otsuse tegemist on vaja maaparandussüsteemi avatud eesvool kanda andmehõive korras topograafia andmekogusse, teeb Põllumajandus- ja Toiduamet otsuse anda projekteerimistingimused 30 päeva jooksul avatud eesvoolu topograafia andmekogusse kandmisest arvates.

(10) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 5 nimetatud hinnangu andmiseks on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus viibida ja teha vajalikke toiminguid kinnisasjal, millel paikneb käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud maaparandussüsteem, kas selle maaparandussüsteemi omaniku või tema volitatud isiku juuresolekul või nimetatud isikute juuresolekuta, kui kinnisasjal viibimise aeg on omaniku või tema volitatud isikuga kokku lepitud.

§ 100. Kasutusloa andmine enne 2003. aasta 1. juulit ehitatud maaparandussüsteemile, mille andmed ei ole nähtavad olemasoleval kaardil ja mis on maaparandussüsteemide registrisse kandmata

(1) Kui maaparandussüsteemi omanik taotleb kasutusloa sellisele enne 2003. aasta 1. juulit ehitatud maaparandussüsteemile, mille kohta Põllumajandus- ja Toiduametil puuduvad käesoleva seaduse § 101 lõike 1 punktides 2–6 nimetatud andmed, korraldab maaparandussüsteemi omanik maaparandussüsteemi mõõdistamisjoonise (edaspidi *mõõdistamisjoonis*) koostamise.

(2) Kui maaparandussüsteem, mille kohta on koostatud käesoleva seaduse § 101 kohane mõõdistamisjoonis, vastab Põllumajandus- ja Toiduameti hinnangul käesoleva seaduse § 99 lõike 1 punktides 1–3 sätestatud nõuetele või kui nimetatud maaparandussüsteem on ohutu ja Põllumajandus- ja Toiduameti hinnangul saab maaparandussüsteemi käesoleva seaduse § 99 lõike 1 punktides 2 ja 3 sätestatud nõuetega vastavusse viia maaparandushoiutöö tegemisega, loetakse maaparandussüsteemi kasutusloa antuks. Vajaduse korral kooskõlastab Põllumajandus- ja Toiduamet maaparandushoiutöö tingimused asutusega, kelle seadusest tulenev pädevus on seotud kasutusloa andmise esemega.

(3) Põllumajandus- ja Toiduamet kannab maaparandussüsteemi kohta käesoleva seaduse § 101 lõike 1 punktides 2–6 nimetatud andmed maaparandussüsteemide registrisse ning esitab maaparandussüsteemi andmed kitsenduste kaardile kandmiseks viie päeva jooksul käesoleva seaduse § 101 lõikes 4 nimetatud mõõdistamisjoonise kinnitamisest arvates.

(4) Kui maaparandussüsteem, mille kohta on koostatud käesoleva seaduse § 101 kohane mõõdistamisjoonis, tuleb Põllumajandus- ja Toiduameti hinnangul käesoleva seaduse § 99 lõike 1 punktides 1–3 sätestatud nõuetega vastavusse viimiseks rekonstrueerida, annab Põllumajandus- ja Toiduamet projekteerimistingimused käesoleva seaduse § 99 lõigetes 6, 8 ja 9 sätestatud tingimustel ja korras.

(5) Põllumajandus- ja Toiduamet kannab maaparandussüsteemi kohta käesoleva seaduse § 101 lõike 1 punktides 2–6 nimetatud andmed maaparandussüsteemide registrisse ning esitab maaparandussüsteemi andmed kitsenduste kaardile kandmiseks viie päeva jooksul käesoleva seaduse § 99 lõikes 6 nimetatud projekteerimistingimuste taotluse saamisest arvates.

(6) Käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 4 nimetatud hinnangu andmiseks on Põllumajandus- ja Toiduametil õigus viibida ja teha vajalikke toiminguid kinnisasjal, millel paikneb käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud maaparandussüsteem, kas selle maaparandussüsteemi omaniku või tema volitatud isiku juuresolekul või

nimetatud isikute juuresolekuta, kui kinnisasjal viibimise aeg on omaniku või tema volitatud isikuga kokku lepitud.

§ 101. Mõõdistamisjoonise koostamine ja kinnitamine

(1) Mõõdistamisjooniselt peavad nähtuma järgmised andmed:

- 1) suubla ja maaparandussüsteemi suubumiskohas suubla põhja kõrgusarv;
- 2) maaparandussüsteemi hooned ja rajatised ning rajatistes vee voolusuund;
- 3) maaparandussüsteemi maa-ala piir ja pindala ning eesvoolu pikkus;
- 4) katastriüksuse piir ja katastritunnus;
- 5) kasutatav mõõtkava;
- 6) põhja-lõuna suuna tähis;
- 7) mõõdistamisjoonise tegija nimi, ametinimetus ja allkiri;
- 8) kasutatud tingmärkide selgitus.

(2) Mõõdistamisjoonis peab vastama käesoleva seaduse § 17 lõike 5 alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud täpsusnõudele.

(3) Mõõdistamisjoonise võib koostada ettevõtja, kes tegutseb käesoleva seaduse § 35 lõike 2 punktis 1, 2 või 4 nimetatud maaparandusalal, või isik, kes vastab käesoleva seaduse § 36 lõigetes 2 ja 5 sätestatud nõuetele või kellel on maakorraldustööde tegevuslitsents.

(4) Põllumajandus- ja Toiduamet kinnitab mõõdistamisjoonise, mis vastab käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud nõuetele ja mille on koostanud lõikes 3 nimetatud isik.

(5) Mõõdistamisjoonist ei kinnitata, kui:

- 1) selle on koostanud käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud isik;
- 2) sellel ei kajastu käesoleva paragrahvi lõikes 1 sätestatud andmed;
- 3) see ei vasta käesoleva seaduse § 17 lõike 5 alusel kehtestatud õigusaktis sätestatud täpsusnõudele.

§ 102. Enne 2003. aasta 1. juulit ehitatud maaparandussüsteemi maaparandussüsteemide registrisse kandmise tähtaeg

Enne 2003. aasta 1. juulit ehitatud maaparandussüsteem, mis on maaparandussüsteemide registrisse kandmata, kantakse käesoleva seaduse §-des 99 ja 100 sätestatud korras registrisse 2026. aasta 1. jaanuariks.

§ 103. Enne käesoleva seaduse jõustumist ehitatud, kuid maaparandussüsteemide registrisse kandmata maaparandussüsteem

(1) Pärast 2003. aasta 1. juulit, kuid enne käesoleva seaduse jõustumist ehitatud maaparandussüsteemile võib anda kasutusloa, kui nimetatud maaparandussüsteem vastab käesoleva seaduse §-s 5 sätestatud maaparandussüsteemi nõuetele. Kasutusloa andmisel lähtutakse käesolevas seaduses sätestatud, arvestades käesolevast paragrahvist tulenevaid erisusi.

(2) Maaparandussüsteemi käesoleva seaduse §-s 5 sätestatud nõuetele vastavuse hindamisel võetakse aluseks ehitusprojekt. Ehitusprojekti puudumisel on nõuetele vastavuse hindamise aluseks käesoleva seaduse § 100 lõikes 1 nimetatud mõõdistamisjoonis.

(3) Käesoleva paragrahvi lõikes 2 nimetatud ehitusprojektist või mõõdistamisjooniselt peavad nähtuma maaparandussüsteemide registrisse kandmiseks vajalikud andmed.

(4) Põllumajandus- ja Toiduamet kaasab kasutusloa menetlusse asutuse, kelle seadusest tulenev pädevus on seotud kasutusloa esemega, ja vajaduse korral asutuse või isiku, kelle huve maaparandussüsteem võib mõjutada.

(5) Käesoleva paragrahvi lõikes 1 nimetatud maaparandussüsteem kantakse maaparandussüsteemide registrisse 2022. aasta 1. jaanuariks.

§ 104. Maaparandussüsteemi teostusjoonise üleandmine omanikule

(1) Põllumajandus- ja Toiduamet annab maaparandussüsteemi omaniku või muu õigustatud isiku soovil temale üle maaparandussüsteemi teostusjoonise (edaspidi *teostusjoonis*) ära kirja. Põllumajandus- ja Toiduamet võib nimetatud ära kirja valmistamise eest võtta kulupõhist tasu.

(2) Väljastatavalt teostusjooniselt peavad nähtuma järgmised andmed:

- 1) maaparandussüsteemi hooned ja rajatised;
- 2) katastriüksuse piir ja katastritunnus;
- 3) kasutatav mõõtkava;
- 4) põhja-lõuna suuna tähis.

(3) Teostusjoonisele lisatakse kasutatud tingmärkide selgitus.

§ 105. Enne käesoleva seaduse jõustumist alustatud omanikujärelevalve jätkamine

Kui enne käesoleva seaduse jõustumist on ehitamise alustamise teatise kohaselt alustanud omanikujärelevalve tegemist sama maaparandussüsteemi projekteerinud ettevõtja, siis võib ta omanikujärelevalvet teha sellel maaparandussüsteemil kuni käesoleva seaduse § 31 lõike 1 kohase maaparandussüsteemi kasutusloa väljaandmiseni.

§ 106.–§ 110.[Käesolevast tekstist välja jäetud.]

§ 111. Seaduse jõustumine

Käesolev seadus jõustub 2019. aasta 1. jaanuaril.